

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXIII Sausis – January 14, 1988 Nr.2

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Žydai ir arabai

Nacionalizmas ir demokratija

Vytautas Meškauskas

Neramumai Vakariniame Jordano pakraštyje ir Gazos srityje, kuriuos malšinant buvo nušauti 23 arabai, pasauliui vėl priminė neišspręstą Palestinos bylą. Tiesą sakant, prieš mano antraštę palestiniečiai būtų linę protestuoti. Girdi, jie ne arabai, bet palestiniečiai, seni to krašto gyventojai. Jei juos laikai arabais -- prileidi, kad žydų-arabų konfliktą gali lengviau išspręsti.

Jei po Holocausto visiems aišku, kad žydams reikalinga tautinė valstybė ir, istoriniai žiūrint, jai geriausia vieta yra Palestinoje, kodėl iš jos arabai – kompensuojant juos už paliktą turtą – negalėtų išsikelti į kitus arabų kraštus nuo Persijos įlankos iki Atlanto pakraščio? Jei, tačiau, palestiniečiai yra atskira tauta, toji galimybė atkrepta. Už tat jie patys, ir kiti arabai, nori laikytis 'palestiniečių' termino.

Bandoma ir to termino laikantis surast išeitį. Girdi, kaimyninės Jordanijos gyventojų daugumą sudaro palestiniečiai. Taigi, jie jau turi savo valstybę, tik reikia jai pavesti dalį teritorijos, kurią Izraelis valdo po visų savo laimėtų karų, ir byla būtų išspręsta.

Moderniškam žmogui ateina ir kita mintis. Kodėl Izraelis negalėtų duoti lygias teises visiems gyventojams? Juk JAV-se gyvena daug tautybių ir rasių! Atsakymas į tą klausimą yra toks, kad Izraelis yra **tautinė žydų valstybė**, kurioje apsigyventi turi teisę **tik** viso pasaulio žydai.

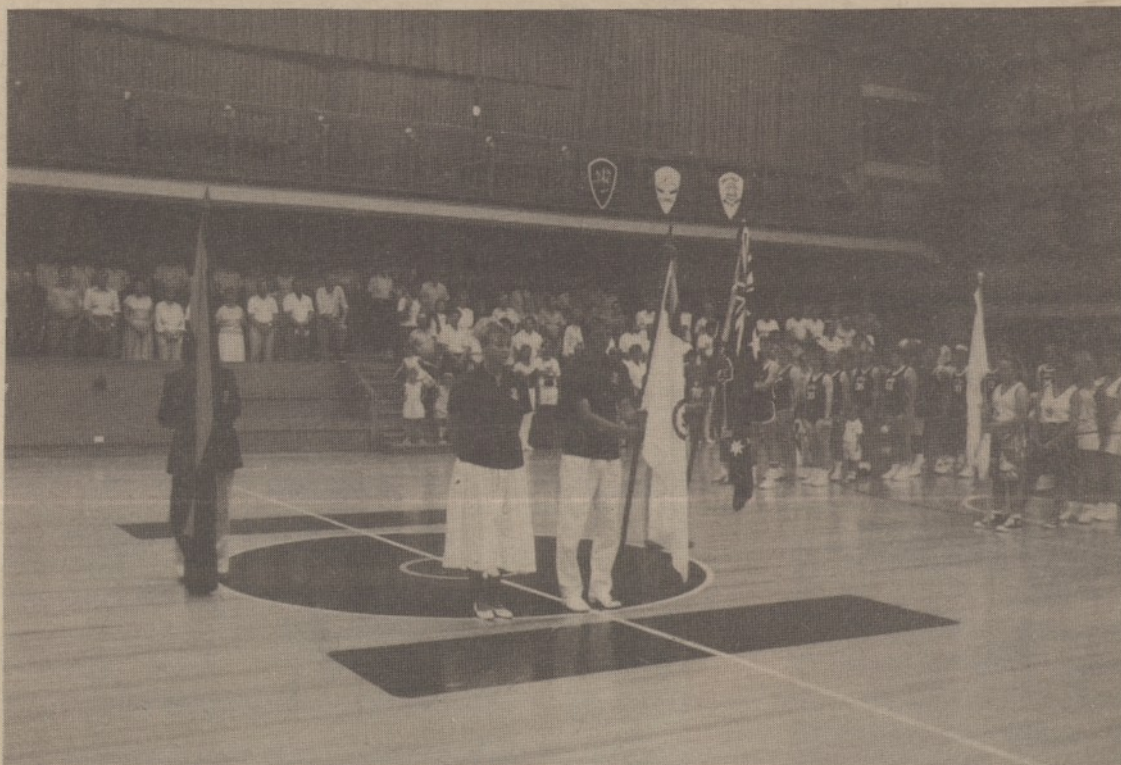
Čia galima įžiūrėti nemažai likimo ironijos. Kai po pirmojo pasaulio karo Centro ir Rytų Europa suskilo į visą eilę valstybių, jų sienas nulėmė gyventojų daugumos tautybė, pripažįstant, kad jos visos turi apsisprendimo teisę. Pradžioje jose visose buvo paskelbta demokratinė santvarka, neduodant ypatingų teisių kuriai vienai tautybei. Vėliau, tačiau, eita prie privilegijų vienai tautybei. Pvz. 1928 metais mūsų konstitucijoje nustatyta, kad 'piliečių gali

būti priimtas 1) lietuvis apsigyvenęs Lietuvos valstybėje; 2) nelietuvis, išgyvenęs Lietuvos valstybėje bent 10 metų'. Dar daugiau tautinis momentas buvo pabrėžtas mūsų 1938 m. konstitucijoje. Panaši raida vyko ir kitose to rajono valstybėse.

Toks nacionalizmo iškilimas buvo smarkiai kritikuojamas po antrojo pasaulinio karo, tarp kitko nurodant, kad toks vienos tautybės iškilimas privedė prie tautinių mažumų skriaudimo ir, galų gale, net jų naikinimo - holocausto. Ironija čia slypi tame, kad daugiausia dėl tos istorinės slinkties nukentėjusi tauta, pati - gavusi progos atstatyti savo valstybę - griežėsi tų pačių priemonių savo nacionalizmui sustiprinti. Tai, žinoma, prieštarauja dabar įsigalėjusioms pažiūroms.

Gal todėl ir Izraelis iki šiol dar neturi konstitucijos, kuri užfiksuotų specialias žydų teises. Kai po paskutiniųjų riaušių buvo nutarta ištremti 9 palestiniečius, iškilo klausimas, pagal kokią teisę

(Nukelta į 2 psl.)

Sporto šventės atidarymas Geelonge. Prie vėliavos E. Šutaitė ir M. Brenneris.

Australijos lietuvių 38-toji Sporto šventė

Antanas Laukaitis

Sydnėjaus Lietuvių Klube, kartu su Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovais, pavalgius Kūčias, kuriose dalyvavo ir vyskupas P. Baltakis su P.L. B-nės pirmininku V. Kamantu, bei tikrai rekordiniu daugiau kaip 500 dalyvių skaičiumi ir kitą dieną, po iškilmingų lietuviškų kalėdinių pamaldų lietuvių bažnyčioje, Jaunimo Kongreso pirmoji dalis Sydnėje pasibaigė ir vieni išskubėjo į Canberą, sporti-

ninkai ir jų gerbėjai patraukė į Geelongą, už 60 kilometrų nuo Melbourne.

Kelionė automobiliu buvo gana maloni ir linksma. Geelonge tuoj pat važiuojame į Lietuvių Namus. Čia vyko atvykstančiųjų sportininkų registracija. St. Šutas, K. Starinskas ir J. Obeliūnas, pasveikino atvykstančiuosius, dalino jiems paruoštas instrukcijas ir, kaip pridera geelongiškams, net pavaišino. Pradžiai tikrai graži. Aš pats

Geelonge jaučiuosi kaip namuose, nes čia gyvena mano dukra Regina Obeliūnienė.

Šventės atidarymas

Gruodžio 27 dieną Geelongo lietuvių bažnyčioje vyko šventės atidarymo pamaldos. Sporto klubų atstovai ir šeimyninkai vytiečiai įnešė savo klubų, sporto švenčių, bei Lietuvos ir Australijos vėliavas, kurias išrikiavo prie altoriaus. Pamaldas laikė Geelongo kapelionas ir dabartinis Melbourne klebonas dr. P. Dauknys. Pamaldų metu labai gražiai giedojo Melbourne vyrų oktetas, vadovaujamas P. Morkūno, kuris šios sportininkų atidarymo mišioms suteikė iškilmingą ir pilną bažnyčią sportininkų ir vietinių geelongiškų tikrai nuteikė labai šventiškai.

Atidarymas vyko gražiam krepšinio stadione. Skambant lietuviškiems maršų garsams, įnešamos Lietuvos, Australijos ir sporto švenčių vėliavos, jas pasekiant Adelaidės "Vyčio", Brisbanės "Baltijos", Canberros "Vilko", Geelongo "Vyčio", Hobarto "Perkūno", Melbourne "Varpo" ir Sydnėjaus "Kovo" sportininkams ir jų vėliavoms.

P. Valaitis gražia lietuvių kalba pasveikindamas svečius, pakviesdamas sugiedoti Australijos ir Lietuvos himnus, po kurių sveikinimo žodį tarė Geelongo LB pirmininkas O. Šrederis,

(Nukelta į 7 psl.)

Ivanas įklimpo Afganistane...

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

'Glasnost' ir religija Lietuvoje. - Kompartija prisibijo ne tiek tikėjimo, kiek jo sąryšio su tautiniu momentu.

N.Y. TIMES sausio 3 d. savo Romos korespondento straipsnį apie Vatikano-Maskvos santykius palydėjo įdomia oficialia sovietų nuotrauka. Ja sovietų propaganda vienu šūviu nudėjo du zūbius. Nuotraukoje, bažnyčia didelė ir švari - atseit yra bažnytinė laisvė; tačiau ji tuščia - maldininkų tik trys bobutės! Fotografija iš tikro nieko bendro su straipsniu neturi, bet tur būt buvo likę kiek tuščios vietos - tai 'laužytojas' pamanė, kad nuotrauka tiks.

Laimingiau pasisekė su antrašte. Ji tikrai skelbia straipsnio turinį: "For Vatican, Gorbachov's 'Openness' Is a Solid Wall".

Aukšti, tačiau neidentifikuoti Vatikano pareigūnai korespondentui pareiškė, kad popiežiaus aplinka nenu-mato greitų pasikeitimų. Jiems atrodo, kad Gorbačiovas negalės išspręsti savo politinių ir ūkinių problemų, jei nepalies žmonių teisių klausimo. Tik tai parodys, ko iš tikro Gorbačiovas siekia.

Žydai ir arabai...

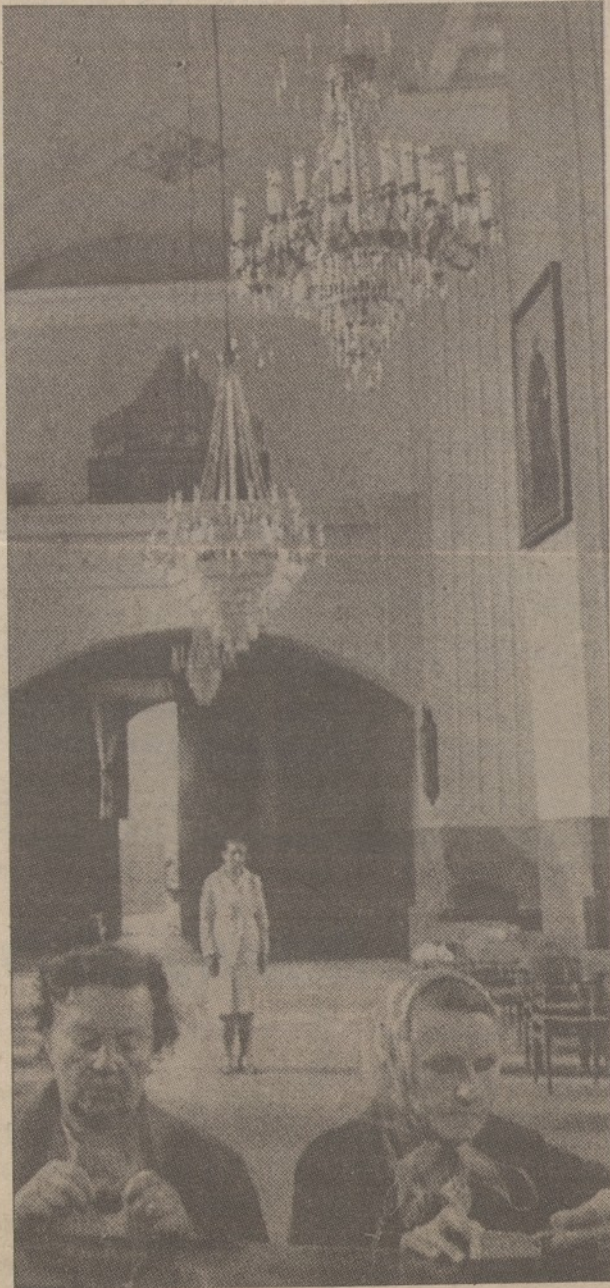
(Atkelta iš 1 psl.)

tai buvo padaryta. Už tat jo užs. reik. min. Peres aiškino, kalbėdamas per amerikiečių ABC TV, kad tai padaryta pagal Jordanijos teisę, kurią reikalui esant laikosi Izraelio kariuomenė, valdanti okupuotus kraštus.

Kokia galima ateitis? Išeidamas iš tautinės valstybės sampratos, Izraelis negali pripažinti lygių pilietinių teisių okupuotų teritorijų gyventojams ne žydams. Jis tačiau duoda jas iš kitur atkeliavusiems žydams, reikalauja tam tikslui jų išleidimo iš Sovietijos ir kiekvienu pretekstu steigia jų naujų okupuotų teritorijų. Turėdamas užtikrintą paramą iš JAV, Izraelis jaučiasi patenkintas dabartine padėtimi ir sunku įsivaizduoti tokią jo vyriausybę, kuri ryžtųsi dabartinį stovį pakeisti.

Kaip tik todėl arabų kraštai tikisi ką nors pakeisti tikrai kokios tarptautinės konferencijos pagalba, kurioje dalyvautų ir Sovietija, kaip atsvara prieš JAV-bes. Izraelio politikai, žinoma, to nenori. Maskvą, kaip 'taikos teisėją', šioje pasaulio dalyje nenori matyti ir Washingtonas.

Nepaisant visų gražių kalbų, nacionalizmas ten ir toliau stelbia demokratiją.

Sovfoto/Tass/V. Gulevich

Catholics at prayer in a church in Lithuania.

Du žuikiai vienu šūviu... Sovietų oficiali nuotrauka kalba už religinę laisvę, kuria tačiau nedaug kas naudojasi.

Jo intencijas popiežius bandęs, pareiškdamas norą apsilankyti šiais metais rusų apsikrikštinimo tūkstanties metų sukakties proga. Jis taip pat norėtų aplankyti Lietuvos ir Ukrainos katalikus. Popiežius tačiau neskubęs, kaip JAV prezidentas, nes priešingai tam - jis yra išrinktas iki gyvos galvos.

"Mes niekad netikėjome komunizmu" - aiškino Bažnyčios pareigūnas. - "Kam daryti jam nuolaidas dabar, kada nė vienas vistiek jau nebetiki į jį? Dabar reikia laikytis tvirtai ir laukti pasikeitimų."

...

TASSo/Sovietų nuotraukos pasiuntimas į užsienius rodo, kad Kremlius nori pademonstruoti savo religijos 'laisvę'. Iš tikro, sprendžiant iš spaudos, dvasininkai šiandien jau nelaikomi jiems kaž kokių nelemtu praėjusių atsiminimų. Neseniai Lietuvoje jie buvo susitikę su aukštais valstybės pareigūnais. Kompartijai tačiau pavesta žiūrėti, kad nauja laisvė nebūtų 'piktam' išnaudojama. KOMJAUNIMO TIESOS p.m. lapkričio 24 d. Nr. pasirodė labai būdingas

straipsnis. Po bendra antrašte - Atgargiai: grėsminga situacija - rašoma apie 'iliuzijų paieškas' arba kaip mūsų laikais tampama 'Kristaus sužieduotinėmis'!

Laikraščio korespondentas per tris ilgas skiltis pasakoja susekęs nelegalią 'Dievo apsaugos kongregaciją', kuri į savo eiles verbuoja liūdnas ir mažiau patenkintas gyvenimu mergaites. Taip vykę A. Domaševičiaus vardo medicinos mokyklos Panevėžyje lankytojų tarpe. Žinia apie tai sudariusi redakcijoje sprogusios bombos išpūdi: kaip taip galėjo atsitikti šiais laikais!

Vienuolyno verbuotoja, kaž kokia medicinos sesuo Leonora Kasiulytė, stengėsi iš akių neišleisti nė vienos medicinos mokyklos moksleivės, atliekančios praktiką ligoninėje. Rodė joms dėmesį, stengėsi įgyti jų pasitikėjimą. Ypač jai tiko mergaitės iš nedarnių ar nepilnų šeimų, tokios, kurių sunki materialinė padėtis, ar kurios nuskriaustos likimo ir gamtos. Tokioms nuperkamas rūbas, karts nuo karto mokama pinigine pašalpa, padeda susirasti butą...

■ Iš kitos pusės

Skaityti ir netikiu savo akim... Šį kartą vėl AKI-RACIUS. Jų paskutiniame Nr. redaktorius Donaldas Bielskus, reikia tikėtis - pritrūkus geresnės medžiagos, - puola savo tautiečius už simpatijas... pulk. lt. North, pakeldamas jį į pilnus pulkininkus. Bielskus jį lygina su Adolfu Hitleriu ir net mūsų gruodžio 17 d. perversmo dalyviais. Kaip tai suprasti? Jei anie nuvertė valdžią, tai plk. lt. North, jei kuo nusidėjo, tai tik atvirkščiai. Jis norėjo jai padėti, manydamas, kad toks yra jo prezidento noras. Juk jis veikė savo tiesioginio viršininko įsakymu ir net paties CIA direktoriaus patarimais.

Žinia, jam asmeniškai būtų geriau, jei jis dar kelis metus be rizikos nuo 9 val. ryto iki 5 po pietų pastumdytų popierius ant savo rašomojo stalo, išeitų pilnon pensijon ir gautų gerą vietą civiliniame sektoriuje. Taip daro milžiniška pareigūnų dauguma 'visai nesisielodama savo krašto gerove ar jos ateitimi'.

Jei jau North lyginti su mūsų laikais, reikėtų prisiminti Klaipėdos sukilimą. Mūsų demokratinė vyriausybė jį organizavo, tačiau būtų nudavusi nieko nežinanti, jam nepasisekus.

Anot Bielskaus visos negerovės prasideda noru atsisakyti normalios demokratinės santvarkos tam, kad užbėgti kokiame tikram ar įsivaizduotam blogiui už akių. Jis tuo teisina Stalino pabaltiečių trėmimą, tuoj pat primindamas, kad ir amerikiečiai panašiai pasielgė su savo japonų kilmės piliečiais. Jau tas sugretinimas daug ką išduoda!

Nemažesnis už Bielskų autoritetas demokratijos reikaluose W. Churchillis yra pasakęs, kad demokratija yra pats blogiausias režimas, tik, deja, nėra geresnio už jį. Iš tikro vienokį ar kitokį demokratinį režimą negalima laikyti visai tobulu visiems laikams ir atsitikimams.

JAV konstitucija leidžia valdyti administracijai, neturinčiai pasitikėjimo Kongrese. Tai veda prie pastangų sukompromituoti savo valdžią kiekviena proga. Irano-contras afera tam geras pavyzdys. Jei administraciją sudarytų demokratai - apie North tikrai tiek daug viešai negirdėtumėm. O parlamentariniame režime tai būtų pasibaigę, blogiausiu atsitikimu, tik atitinkamo ministerio atsistatydinimu.

Dar geresnis pavyzdys yra Kongreso elgesys su biudžetu, kuris dabartiniu metu yra labai svarbus visam ūkiui. Ne koks dešiniųjų politikas ar laikraštis, bet liberalus N. Y. TIMES gruodžio 19 d. rašė kad prezidentas gavo milžiniškos apimtys 600 milijonų dolerių išlaidų įstatymą, pavėluotą visais trims mėnesiais. (Biudžetiniai metai prasideda spalio 1 d.). Tas įstatymas esąs:

"loaded with trivia, fakery ir irrelevant controversy."

Prezidentas turi arba jį visą patvirtinti arba jį visą vetuoti, palikdamas kraštą ūkiškam chaosui. 'A Crazy Way to Govern America' - užvardina savo vedamąjį tuo reikalui N. Y. TIMES. Ne ką geresnis būdas yra ir rašyti visai nepagalvojus apie mūsų laikus, (smulkiau neišvardintus North gerbėjus), pritvinkusius specialių teisių troškimo ir net pabaigoje prašant Dievo, kad tokie negrįžtų Lietuvon! Ar tai ne jų demokratinės teisių pažeidimas?

(vm)

Taip suviliota viena mergaitė priėmusi krikštą ir savo gyvenime pradėjo vadovautis normomis, apibrėžtomis prieš 42 metus Pažaislyje išleistoje knygutėje - Paskutiniai šv. Teresės kūdikėlio žodžiai. Pagal ją - negalima kelti kojos ant kojos, neliesi kitų ir neleisti liesti savęs, nežiūrėti be reikalo į veidrodį, bet reikia ilgėtis mirties, nes ji viena gali apsaugoti nuo pavojaus Dievą prarasti.

Beje, 'vienuolės' taip pat pakvietusios 'paviešėti pas Dievą' vieną keturių metų mergaitę. Toji pasakojo sėseri, kad ten tetos ją apdalinusios saldainiais, apvilkusios balta suknele, o dėdė pylęs jai ant galvos vandenį.

Apsukrus korespondentas sakosi suvokęs, kad tai ne kas kita, kaip krikštas. Tuo buvo pažeisti šalyje vci-

kią įstatymai, pagal kuriuos mažamečiai vaikai be tėvų žinios ir sutikimo negali dalyvauti religinėse apeigose, taip pat priimti krikštą. Tai tikrai žinojęs Panevėžio šv. Petro ir Povilo bažnyčios vikaras Robertas Pūkenis...

Korespondentas rado reikalo paaiškinti, kad religija nedraudžiama, tačiau visos tokios organizacijos privalo užsiregistruoti, o vienuolynai iš viso 'mūsų respublikoje uždaryti'. Bet daugiausiai korespondentui užkliūva tai, kad tos neleistosios 'sėserys' 'nesikrato antitarybinės propagandos elementų'.

Šis faktas verčia suklysti rimtai, rašoma toliau, nes tai jau ne įstatymo dėl kultų pažeidimas. Eilėraščiuose skamba ne tik religiniai

(Nukelta į 3 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscrip-
tion per year \$20.00. Single copy 50 cents.Prenumerata metams \$20.00, pusei metų \$12.00 • Atskiro nu-
merio kaina 50 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kur veda žingsnis?

Kai aš negalvoju taip kaip tu - yra mano nuomonė; kai tu nesutinki su manimi - tai yra kritika! Dažnu atveju tai jau ir 'niekinimas', ir 'nesąžiningumas', nebeieškant daugiau naudojamų epitetų. Ir tai, šalia kitų elementų, išvedė ne vieną pajėgų asmenį iš aktyvios veiklos lietuviškoje spaudoje - kaip ir organizacijose, bendruomenėje - gerokai apkarpančią mūsų galimą pajėgumą.

"Glasnost" banga - siūlydama naujas 'galimybes' ir niekur neminėdama tikros jų kainos - palietė ir mus, įnešdama sustiprintą pavojų praradimui dar daugiau veiklių žmonių. Naturalu, kad atsiranda automatiška reakcija siekiant išnaudoti 'pravirą du ryšį', bet lygiai taip pat turi būti respektuotina atsargumas, neskubant 'kišti galvą meškai į nasrus'. Pirmuosius čia atstovautų paskiri asmenys ar grupės, antruosius - visą išeiviją ar jos daugumą atstovaujantį (ar turį atstovauti) veiksniai, vienetai.

Nerimastį kelia mūsų Veiksnių nerangumas, ar sąmoninga tyła, kada reikia kalbėti-pasisakyti-paaiškinti. Dar didesnę rūpestį kelia 'ore kabanti' koogzistencijos prie-laida, kurios taip siekia okupantas.

Niekas negali paneigti teisės kiekvienam individualiai galvoti ir veikti, burti savo šalininkus. Tačiau tie, kurie kalba kitų vardu, turi moralinę ir teisinę pareigą - tiems kuriuos atstovauja - informuoti kas yra atlikta, kas daroma, kas numatyta ir kas planuojama, kaip ir kam panaudojama sutelktos lėšos. Ir viskas turi būti atlikta laiku, nepastatant pastarųjų jau prieš įvykusį faktą.

Iki šiol buvo tikima, kad mūsų veiksniai kalba už besąlyginę kovą Tėvynės Lietuvos išlaisvinimui, nepriklausomybės atstatymą, sesių-brolių - kaip žmogaus teisę. Pabaltijo - Lietuvos klausimas, jei ir ne tokiame lygyje kaip mes norėtume, buvo gyvas tarptautiniame forume.

Tiesioginis ryšys su kraštu buvo asmeninėje plotmėje ir, nežūrint griežtų okupanto varžtų, gana efektyviai veikė. Kas vyksta dabar? Ar tikrai vis dar to paties yra laikomasi?

Krašto pavergimo klausimo aštrumą labai apšlifuoja 'glasnost' siūloma koegzistencija. Gana vaizdžiai apie tai kalba dar 'šviežia' tebesanti garsioji 'apskrito stalo konferencija', kur tik 'maža' sąlyga tebuvo didesnei 'laisvei' - susilaikyti nuo kritikos okupantui ... Tinkamos deklaracijos dėl to dar iki šiol nebuvo padaryta - mus atstovaujant Veiksniai arba sutinka su sąlyga, arba neranda reikalo informuoti, arba ...iš viso nemato reikalo skaitytis su juos renkančia 'mase'.

Į paviršių plaukia 'mažų būrelių' filosofija, kuri toli gražu nėra nauja, nes tuo pagrindu formuojasi visa veikla. Tačiau gyvas pavojus atsiranda čia, kai tie 'maži būreliai' - net jei jie yra ir vadovaujamame lygyje - 'uzurpuoja kitų teises ir pradeda kalbėti 'visų' vardu,

Talka ir parama pavergtai Tėvynei ir mūsų sesėms-broliams yra vienas dalykas, kova už jos laisvę ir nepriklausomybę - kitas. Jie negali būti suliejami, kaip ir negali vienas kitam trukdyti. Mūsų Veiksniai, pagrindė, yra oficialūs, rinkti atstovai nepriklausomybės ir laisvės Lietuvai siekiui. Tam yra aukojama lėšos, darbo talka bei visokiariopa parama. Vadovaujantieji nėra laisvi patys vieni pakeisti tikslą ar veiklos gaires.

Nėra drąsu kalbėti prieš lietuviybės vardu vedamąją veiklą, bet - yra ir kiekvieno mūsų pareiga žinoti kur esame vedami, ir ką iš tikro remiame, kokiais principais yra vadovaujamasi.

Jeigu galimo laimėjimo prielaida nebūtų tokia apakianti, 'glasnost' siūlomos 'lengvatos' būtų įžeidimas laisvam pasauliui ir žmogui. Iki šiol komunistinis žaidimas 'vienas žingsnis į priekį

Ar verta veržtis pro okupanto 'pravertas duris'? Vytautas Abraitis

Išeivijoje šis klausimas pasidarė aktuali po to, kaip okup. Lietuvoje leidžiamas, išeivijai skirtas laikraštis "Gimtasis kraštas" praeitų metų liepos mėn. paskelbė apie Vilniuje gegužės mėn. įvykusį vadinamą apskrito stalo pokalbį. Pasikalbėjime svarstyta ryšių klausimai tarp Lietuvoje ir išeivijoje gyvenančių lietuvių. Svarstyta apie išplėtimą susisiekimui ir kraštui paramą, apsaugoti istorines vertybes, pasikeitimą spauda ir knygomis ir tampresnį bendradarbiavimą kitose kultūrinės veiklos srityse.

Iš išeivijos "Gimtasis kraštas" pasikalbėjime dalyvauti pasikvietė PLB valdybos vicepirm. p. Mykolą Drungą ir kitus tris išeivijos lietuvių, artimus šviesos-Santaros organizacijai ir "Akiračių" bei "Metmenų" spaudai. Iš okupuoto krašto pasikalbėjime dalyvavo visa eilė aukštųjų okupanto pareigūnų - lietuvių kultūrininkų, "Gimtojo krašto" bendradarbių ir Lietuvos komunistų partijos centro valdybos narys Justas Paleckis.

Išeivija ir jos spauda, vien tik iš "Gimtojo krašto" sužinojusi apie ten įvykusį pokalbį, didelėje daugumoje apie jį pasisakė neigiamai. Pasisakė neigiamai ne tik dėlto, kad apie patį pokalbio faktą sužinojo tik po poros mėnesių iš komunistinės spaudos, bet ir todėl, kad tame pokalbyje "Gimtojo krašto" kvietimu dalyvavę, svarstė išeivijos su kraštu ryšių praplėtimo klausimus su aukštais okupanto patikėtiniais, neradę prieš tai reikalo painformuoti išeiviją. Išeivijos spauda reiškė ir pageidavimus, kad apie šį "apskrito stalo" pokalbį ir jame iškeltus klausimus apie platesnį bendravimą su kraštu savo nuomonę pareikštų mūsų išlaisvinimo veiksniai.

Iš jų pirmasis pasisakė VLIKas savo seime praeitų metų spalio mėn. 9-11 d. d., Montrealyje, Kanadoje. Jo priimto nutarimo dalis: "Seimas su apgailestavimu kreipia dėmesį į santykių atvejus, kuriais išeivijos lietuviai sveikos nuovokos neparodė ir randa reikalo iš naujo priminti White Plains, N. Y. sutarimus" (1974 metais visų dalyvių veiksmų sutartose išvados).

- du atgal' eina 'glasnost' naudai. Taigi, ir tas vienas, pirmas žingsnis nebūtinai turi vesti ten, kur nori eiti ...

(g)

ALTas savo spalio mėn. 17 d. metiniame suvažiavime tuo pačiu reikalu priėmė rezoliuciją. Cituoju dalį liečiančią pokalbį: "Bendradarbiavimai su okupuotos Lietuvos pareigūnais yra nepateisinami. Išeivijos lietuviams primename, kad ALTo nusistatymas dėl bendradarbiavimo su okupuotos Lietuvos lietuviams yra nepasikeitęs".

PLB, JAV ir Kanados lietuvių bendruomenių konferencija praeitų metų spalio mėn. 23-25 d. d. Washingtono apie apskrito stalo pokalbį Vilniuje nepareiškė jokios nuomonės, bet priėjo išvadų, liečiančių klausimus apie išeivijos ryšius su krašte gyvenančiais. Juos pacituosime kiek vėliau.

Iš VLIKo, ALTo ir Washingtono konferencijos pareiškimų aiškiai matosi, kad visi remia ryšių palaikymą su krašte gyvenančiais tautiečiais. VLIKas: "Seimas ir šiuo metu pritaria lietuvių santykių puoselėjimui." Primena: "kad nebūtų pažeistas kultūrinių ryšių plėtros, ar bet kuriais kitais motyvais aukščiausias tikslas - Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymas." ALTas: "Ryšio palaikymas bei ekonominė pagalba giminėms ir kovojančiam rezistencijai yra labai svarbi ir reikalinga. Mūsų pareiga padėti kovojančiai tautai! PLB ir jos padalinių nutarimas Washingtono konferencijoje: "Okupacinio režimo vykdomas Lietuvos žmonių bendravimo su kitais kraštais varžymas ir iš to kilusi Lietuvos izoliacija yra lietuvių tautai kenksminga. Svarbus išeivijos uždavinys prisidėti prie Lietuvos izoliacijos pralaužimo, pilnai išnaudojant visas esamas ir naujai išskylančias galimybes bei progas plėsti ryšiams su tėvyne gyvenančiais tautiečiais."

Tarp kitko šioje vietoje norėčiau įterpti ir A. L. Tautinės S-gos praeitų metų spalio mėn. 18 d. Tarybos suvažiavime, Chicagoje, šiuo reikalus pasisakymą: "apsvarstęs šiuo metu išeivijoje kai kurių narių skleidžiamas okupuotos Lietuvos klausimu iš ten kilusias idėjas, pasisako prieš vieningos kovos Lietuvai vaduoti ardymą bei prieš išeivijos vardu vedamus sandėrius su okupanto patikėtiniais". Šis nutarimas saisto visus Sąjungos narius.

Iš paviršiaus atrodo, kad visi trys (VLIKo, ALTo ir Washingtono konferencijos) pasisakymai yra labai panašūs. Bet, ar taip yra esmėje? Mums atrodo, kad

toli gražu taip nėra. Kai VLIKas ir ALTas pasisakė už ryšių palaikymą su giminėmis ir kovojančia tauta ir jų visomis priemonėmis rėmimą, bet su sąlyga, kad tai nepažeistų aukščiausio tikslo - Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo", tai Washingtono konferencija besąlyginiai siūlo išnaudoti "visas esamas ir naujai išskylančias galimybes bei progas plėsti ryšiams su tėvyne gyvenančiais tautiečiais". (Visi pabr. mano - V. A.).

Be to, šis pasisakymas yra tiesiog stebuklingai panašus į p. M. Drungos "pasauležiūros išpažintį", Draugė apie pokalbį su okupanto pareigūnais Vilniuje, kuriame jie reikalavo kaip sąlygą ryšiams praplėsti, kad išeivija nustotų rašyti ir kalbėti apie okupuotą Lietuvą ir vieniems kitų įžeidinėjimus. Kaip okupanto pareigūnams mūsų tvirtinimas, kad Lietuva buvo Sovietų Sąjungos karinėmis pajėgomis okupuota, yra jų įžeidimas, taip jų reikalavimas iš mūsų nerašyti ir nekalbėti apie Lietuvos okupaciją yra mūsų įžeidimas.

Kalbant apie PLB ir jos padalinių Washingtono konferencijos pasiūlą išeivijai "pilnai išnaudojant dabartinius ir naujai išskylančius galimumais" pralaužti Lietuvos izoliaciją, kyla klausimas, konferencijos išvadoje neišvardinti, kokie yra tie konkretūs dabartiniai ir naujai išskylantieji galumai? Ar galime tikėtis, kad

(Nukelta į 4 psl.)

APŽVALGA...

(Atkelta iš 2 psl.)

motyvai - juose apstu 'sąžinės kankinių', 'kovotojų už religijos laisvę', 'pavergtosios Tėvynės' vaizdinių. Minima ir 'pavergta Lietuva' ir 'sunkiai pasiekiamas asmeninė laisvė'!

Apie tai net perestroikos laikais draudžiama ne tik viešai, bet ir visai slaptai pasvajoti. Tur būt nėra kitos tokios šalies, kur būtų tai draudžiama ir dėl tokių smulkmenų keliamas trijų skilčių triukšmas.

Beje, pats Gorbaciovas, atvykęs į Ameriką, viena proga pasisakė: "mes krikščionys". Iš tiesų, nors jo senelis ir tėvas buvo kompartijos nariai, - jo bobutė ji vis dėlto slaptai pakristijusi.

Klausimas partijos propagandistams: ar tas krikštas tik jo neprivedė prie glastnosties ir perestroikos? Juk nekrikštui tai negalėjo ateiti į galvą.

Ar verta veržtis pro okupanto 'pravertas duris'?

(Atkelta iš 3 psl.)

tą izoliaciją pralaužtų lietuviškoji išeivija, kai net visa eilė Amerikos prezidentų, kurie human rights (žmogaus teisių) pagrindu jau visa eilė metų bando pralaužti tą sovietų sferoje esančių tautų izoliaciją nuo laisvųjų kraštų? Nepadėjo tautų izoliacijai pralaužti net ir Helsinkio tarptautiniai sutarimai, nei jų vykdymui prižiūrėti sušauktos tarptautinės konferencijos ir įsisteigusios priežiūros organizacijos.

Ar dar nepakankamai mums įrodė ir pats M. Gorbačiovas, prieš atvykdamas į Ameriką ir Amerikoje, kai jis pareiškė, kad Pabaltijos tautos yra laimingos būti Sovietų Sąjungos tautų šeimoje, nes jis iš jų jokių skundų nėra gavęs, ar girdėjęs!? Prezidentui Reagan ir žurnalistams jo paklausus apie praplėtimą teisių, laisvai leidžiant sovietijos gyventojams pasirinkti savo gyvenamą kraštą, jis nesivaržydamas ir nedvejodamas atsakė, kad to nebūsią, nes tai būtų per didelis nuostolis Sovietų Są-

jungos smegeniniam potencialui. Ir čia, man atrodo, kad reikia pripažinti M. Gorbačiovui jo drąsų pasinaudojimą glasnost'u. Tik pagalvokime, kiek okup. Lietuvoje ir kitose "sov. respublikose" liktų daktarų, inžinierių ir kitų profesionalų, jei būtų leista jiems laisvai emigruoti į kitus kraštus.

O gal Washingtono konferencijos išvada, nors ir sakanti, kad lietuvių tautos izoliacija yra kilusi iš okupacinio žmonių bendravimo varžymo, siūlydami ją pralaužti turi dėmesyje mūsų pačių varžtų pralaužimą: mūsų atsisakymai kviesti Lietuvos muzikos ansamblius, dainininkus, sportininkus, menininkus, rašytojus ir kitus. Čia jau būtų visai atskira tema ir apie tai tektų kalbėti atskirai.

Taigi, kiekvienu atveju, išeivijoje per su virš 40 metų prigyvenome laiką, kada mes dar vistiek esame vieningi dėl nepriklausomos Lietuvos atstatymo, bet aiškiai skiriamės dėl nuomonės, kuris kelias pagreintintų lietuvių tautos išsi-

laisvinimą. Ar vieningas bendravimas su kovojančia tauta, ar bendravimo praplėtimas, nežiūrint iš ko ir kuria kaina ji pirktime. Visa tai verčia stipriai pagalvoti, ar verta veržtis per okupanto duris, kurių platesnis pravėrimas ar uždarymas yra pasėka okupanto išskaičiavimų.

Vytautas Abraitis

NAUJOJI ŠALFAS S-GOS CENTRO VALDYBA

Visuotiniame ŠALFAS S-gos suvažiavime, įvykusiame 1987 m. spalio 31 d. Clevelande, naujai išrinktoji ŠALFAS S-gos Centro valdyba savo pirmame posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai:

Pirmininkas — Valdas Adamkus, vicepirmininkas ir narys spaudos reikalams — Vytautas Grybauskas, vicepirmininkas — Riman-tas Dirvonis, sekretorius — Algimantas Tamošiūnas, iš-dininkas — Aleksas Lauraitis, nariai — Renata Žilionienė, Romas Puodžiūnas ir Zigmas Žiupsnys.

Nutarta kooptuoti į Centro valdybą Algirdą Bielskų iš Clevelando, generalinio sekretoriaus pareigoms. Jo sutikimas gautas.

Oficialus ŠALFAS S-gos Centro valdybos adresas: ŠALFAS Centro Valdyba, arba Lithuanian Athletic Union of N. America, c/o Valdas Adamkus, pirmininkas, 15 W. 520, 89th St., Hinsdale, Ill. 60521. Telef. (312) 655-1936.

Dėl narių registracijos bei informacinių aplinkraščių prašome kreiptis į generalinį sekretorių Algirdą Bielskų: 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44117. Telef. (216) 486-0889.

Tame pačiame suvažiavime buvo išrinkta ŠALFAS S-gos Revizijos komisija susidedanti iš clevelandiečių ir ŠALFAS S-gos Garbės teismas — iš Toronto ir Detroito sporto darbuotojų. Ūjų organų sudėtys bei pareigų pasiskirstymai bus paskelbti vėliau.

SPORTO ŽAIDYNĖS CHICAGOJE

38-sios Š. Amerikos Lietuvių sporto žaidynės įvyks 1988 m. balandžio 30 — gegužės 1 dienomis, Chicagoje.

Žaidynių programoje — 1988 m. ŠALFAS S-gos krepšinio, tinklinio, šachmatų ir plaukimo pirmenybės. Dar nenustatyta ar į žaidynių programą Chicagoje bus įtrauktos ir ledo ritulio, raketbolo, kėgliavimo (Bowling) ir stalo teniso pirmenybės.

ŠALFAS S-gos
Centro Valdyba

BAKERY Gen'l bakery help for Levittown wholesale plant, all shifts. No exp. nec. Good wages. 215-946-2664. (47-2)

A. + A.

MARCELINUI ŽITKUI

mirus, žmonai AURELIJAI ir artimiesiems

nuoširdžią užuojautą reiškia.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos
Centro Valdyba

Mielam

A. A.

MARCELINUI ŽITKUI

iškeliavus amžinybėn, jo žmoną AURELIJĄ,

drauge liūdėdama, giliai užjaučiu.

Rūta Sakienė

MARCELINUI ŽITKUI

mirus, jo žmoną rašytoją-žurnalistę AURE-

LIJĄ BALAŠAITIENĘ-ŽITKUVIENĘ bei

artimuosius giliai užjaučiame.

Dr. Emanuelis ir Laimutė
J a r a š ū n a i

A. A.

MARCELINUI ŽITKUI

mirus, žmonai AURELIJAI, seseriai VALE-

RIJAI SPIRIKAITIENEI, broliui VYTUI ir

visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią

užuojautą.

Rima ir Aleksandras
P e t r a u s k i a i

A. A.

MARCELINUI ŽITKUI

mirus, jo žmonai AURELIJAI ir visiems gi-

minėms reiškiame gilią užuojautą.

Clevelando Vyrų
Oktetas

INTERNATIONAL

RITA PAUPERIENĖ, įstaigos vedėja

G.T. INTERNATIONAL dėkoja visiems klientams, kurie prisidėjo prie sėkmingo kelionių į Lietuvą sezono.

G. T. INTERNATIONAL tvarko visus kelionių reikalus oro, vandens ir sausumos keliais. Turizmui ar biznio kelionėi kreipkitės pas mus.

G.T. INTERNATIONAL padeda sudaryti išskvietimo dokumentus artimiesiems iš Lietuvos.

NORI PASAULIO PAMATYTI?
KREIPKIS Į G.T.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
10401 S. ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, ILLINOIS 60465
TELEFONAS: (312) 430 - 7272

G.T. INTERNATIONAL 1988 ESKURSIJŲ TVARKARAŠTIS

Nr. 8800/SA	Pietų Amerika: 5 d., Rio, Iguassu Falls, 4 Buenos Aires balandžio 7-18.
Nr. 8801	Lietuva 15 d., Maskva 2 d., gegužės - 16 - birželio 3
Nr. 8802/F	Lietuva 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d., birželio 13-29.
Nr. 8803/M	Lietuva 10 d., Maskva 1 d., birželio 14-16
Nr. 8806/F	Lietuva 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d., liepos 18 — rugpjūčio 3.
Nr. 8807/M	Lietuva 10 d., Maskva 1 d., liepos 19-31.
Nr. 8808/F	Lietuva 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d. rugpjūčio 15 - 31.
Nr. 8809/M	Lietuva 9 d., Maskva 2 d., rugpjūčio 16 - 28.
Nr. 8810/F	Lietuva 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Vakarų Vokietijoje (Octoberfest) 5 d., rugsėjo 19 - spalio 7.
Nr. 8811/M	Lietuva 9 d., Maskva 2 d., rugsėjo 20 - spalio 2.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Pajūriais, pamariais...

Juozas Žygas

Ilgoje ir gana tragiškoje istorijoje savo džiaugsmą, vargą ir skausmą išreiškėdavome dainomis. Taip, pat apdainuodavome mums brangius asmenis ar objektus. Mūsų dainose dažnai minima: mergužėlė, bernužėlis, žirgelis ir mūsų gintarinis pajūris. O to pajūrio mes tik tiek mažai teturime. Atrodo, kad jį visą galėtumėme apglėbti ir prie savęs priglausti. Ne tik mums, kurie turime jam sentimentus, bet ir svetimiesiems mūsų pajūris yra nepaprasto grožio gamtos kampelis.

Dabar, kai mes nuo jo nutolę už jūrų-vandenynų, tik mintimis tegalime į savąjį pajūrį sugrįžti. Ir žuvėdros, kurios čia skraido, yra ne Baltijos jūros žuvėdros. Gal būt buvo mūsų istorinė klaida, kad mes apie jūrą tik dainavome, bet į ją neišėjome ir dėl jos nekovojome.

Buvome vienintelė pajūrio tauta, kuri neišėjo į jūrą. XV-to šimtmečio gale, kai dar valdėme didelius slavų žemių plotus, kai mažytė Portugalija raižė vandenynus, mes nežinojome, kad kitapus Baltijos yra "žuvėdų" žemė. Ir tai ne iš savo patirties, bet kiti mums apie tai pasakė.

Tame šimtmetėje pagrindinė silkių žvejyba vyko Baltijos pietvakariniame pakrastyje, kitos tautos ir Hanzos miestai iš to turtėjo. Sakoma, kad Amsterdamo miestas pastatytas ant "silkių ašakų".

Nežinia, kodėl nebuvo pasistengta išeiti į jūrą net po žalgirio pergalės. Dar

geresnė proga buvo atsirasdus Trylikos metų karo eigoje, kai ordinas tapo Lenkijos vasalu. Lenkija pasiėmė Marienburgą, Dancigą, Torunę, Kulmą, Elbingą ir visą Pamarėlį. Ordinas savo būstinę perkėlė į Karaliaučių, liko Lenkijos karaliaus vasalu ir toliau spaudė Prūsijos lietuvius.

Tuo metu iškilo idomus epizodas, parodantis Lenkijos ir jos bažnytinės hierarchijos valstybingumo supratimą. Prieš Lenkiją buvo buvę gana galinga politinė sąjunga, bet jie nepabūgo. "Diplomatijos būdu Lenkiją spaudė imp. Fridrichas III, jo brolis Austrijos Albrechtas VI, pop. Kalikstas III. Visi vertė taikytis, panaikinti Prūsijos inkorporaciją, likviduoti Prūsų sąjungą. Kalikstas III specialia bula paskerkė Prūsijos sąjungą. Kazimieras uždraudė tą bulą garsinti. Karalių palaike Lenkijos vyskupai, nustebinę popiežių ir kolegiją užuomina, kad geriau būsią skirtis su Roma, negu liautis kovojus su Prūsijos ordinu. Naujas pop. Pijus II savo pirmatako bulą paaiškino nauju raštu (1459), pabrėždamas, kad ekskomunika palies ne tik tai Pūsų sąjungą, bet ir Lenkijos karalių su visu kraštu, jei nebus paklausyta šv. Sosto. Kazimieras to grasinimo nepaisė ir neįsileido Lenkijon popiežiaus pasiuntinio" (L. E. XXXI psl. 476).

Tos žemės ir miestai išliko Lenkijos valdžioje iki 1772 m. t. y. iki pirmo padalinimo. Ir šiandien Lenkija tas žemes valdo ir tuo

Kuršių marios ties Juodkrante...

prettekstu tiesia nagus į Karaliaučių. Šia proga tenka konstatuoti, kad, deja, mes istorijos eigoje nesame turėję tokių vyskupų, kaip Lenkija turėjo. Gal tik vienas vysk. Pr. Karevičius galėtų jiems prilygti, už tai ir pabaigė savo dienas ne vyskupų soste, bet Marijonų vienuolyne.

Visi minėti įvykiai vyko praėjus vos 30-čiai metų po Vytauto mirties, o ką mūsų didikai tuo metu veikė? Reikia pasakyti, jie nesėdėjo, rankas susidėję. Ne, jie buvo užsiėmę ginču su Lenkija dėl Podolės ir Volinijos, kad nebuvo laiko, nei energijos pasirūpinti savu pajūriu ar išėjimu į jūrą. Pagaliau ar galime mes juos labai kaltinti, kam ta jūra reikalinga? Su arkliais po ja neįsijodinėsi, stepės — tai visai kitas reikalas!

Kam dabar čia buvo apie tuos tolimus laikus kalbėti, istorijos eigos nebepakeisime. Taip istorijos eigos nepakeisime, bet reikia budėti, kad tos klaidos vėl nepasikartotų. Deja, atrodo, jos kartojasi. Po pereinamo karo aplaužant teutonų ordino palikuonių ragus ir išdalant jų valdas, Lietuva vėl nedalyvavo. Kai lenkai komunistai ir nekomunistai vieningai stengėsi užvaldyti jiems teisėtai ar neteisėtai priklausiusias žemes. Mano nuomone, čia veikė du faktoriai: viena, neturėjome istorinių tradicijų jungti

lietuviškas žemes, o antra, vadinamoje Lietuvos komunistų partijoje lietuvių tik saujelė tebuvo. Be to, ir jų lietuviškumas dažniausiai labai silpnas buvo. Tad ir rezultatai yra labai ir labai apgailėtini. Tuos, kurie, Vilniuje sėdėdami, savo geroje ar pataikavimu tėra susirūpinę, mes mėgstame ir valia protarpiais juos papešioti. Visai kitas reikalas gaunasi, jeigu ta pat pritaikome ir mūsų vadinamiems veiksniams. O, atrodo, ir jie daugiau susirūpinę savų pozicijų išlaikymu, negu Mažosios Lietuvos reikalais.

Tuo reikalu buvo labai kontroversiškas, bet motyvuotas ir pagrįstas faktais M. Gelžinio rašinys QUO VADIS VLIKE (LAISVOJI LIETUVA, 1987 m. rugsėjo 3 d.). Tame rašinyje chronologine tvarka patiekama aibė faktų, kurių visų čia neminėsiu pasitenkinsiu tik keletu.

- 1972 m. — Vatikanas priskyrė Varmos vyskupiją su Mažąja Lietuvą prie Varšuvos arkivyskupijos (o mums vis kartojama, kad be taikos sutarties ir konkordato nevalia net apie tai kalbėti J. Ž.).
- (Palieku L. L. numeraciją J. Ž.). 1978 m. — spalio mėn. lenkų kardinolas Wojtyła išrenkamas popiežium Jonu Paulium II.
- 1979 m. vėlyvą rudę Tautos Fondas iš-

leido brošiūrą su "Map of the Baltic States", kurioje Maž. Lietuva yra atvaizduota Lenkijos dalimi.

- 1980 m. — lapkričio 6-8 d. Clevelande įvykęs VLIK-o seimas skelbė labai balsiai ilgą rezoliuciją eilę, kurioje Mažoji Lietuva nebeminima nė puse žodžio.
- 1984 m. — gale popiežius Jonas Paulius II apdovanojo VLIK-o pirmininką Dr. K. Bobelį šv. Gregorijaus ordinu.

Šių teiginių nekommentuosiu, skaitytojai gali patys pasidaryti savo išvadas. Kokio nors rimtesnio atsakymo į šiuos teigimus spaudoje neteko pastebėti. Atrodo, sunku su faktais kovoti.

Mažoji Lietuva amžių slinktyje buvo vieniša ir apleista. Vilnius jau skendo lenkiškumo pelkėje, tad iš ten bent moralinė parama nebuvo lauktina. Išėjo priešingai: kai Lietuvą užgulė tamsi naktis, lietuvių bėbės žiburėlis iš Mažosios Lietuvos švietė, kad naktis nebūtų tokia tamsi ir tokia ilga. Ten pasirodė pirmosios lietuviškos knygos ir lietuviška spauda. Kartu su spauda labai sustiprėjo ir lietuviška dvasia. Lietuvių bėbės turėjo būti ten labai stipri, kaip kitaip galėtume paaiškinti Tilžės akto atsi-

(Nukelta į 6 psl.)

RAŠINIŲ KONKURSAS

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga skelbia RAŠINIŲ KONKURSA JAUNIMUI. Temos — 1. NE LIETUVOJE GIMUSIO JAUNIMO PAREIGA LIETUVAI, ir 2. KAIP IŠLAIKYTI JAUNIMĄ AKTYVŲ LIETUVIŠKOSE ORGANIZACIJOSE.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga kviečia ir skatina visą lietuvišką jaunimą (iki 35 m. amžiaus) dalyvauti konkurse. Tema turi būti bent penkių (5) mašinėle spausdintų puslapių. Lituanistinių mokyklų mokytojai bei įvairių organizacijų vadovai, yra prašomi paskatinti jaunimą rašyti anksčiau minėtom temom.

Konkurse dalyvaujantiems bus skiriamos trys premijos:

- I. — \$250.00
- II. — \$150.00
- III. — \$100.00

Premijų paskirstymui, jury komisija bus sudaryta ir paskelbta vėliau.

Tema turi būti pasirašyta slapyvardžiu. Kartu su tema, prisiųsti užklijuotą voką su vardu, adresu, ir amžiumi. Konkurso rašiniai turi būti prisiųsti iki sausio mėn. 15 d., 1988 m., sekančiu adresu: **Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, c/o Vida Jonušienė, 12500 Pawnee Rd., Palos Park, Ill. 60464.**

■ Iaiškai Dirvai

Gaidelis, operos karpymas ir kūrinių išleidimas

'Dirvoje' 1987.IX.24 d. patalpintas Vaclovo Senūtos rašinys apie komp. Julij Gaidelį yra nuoširdus. Tačiau jis yra labai reikalingas papildymų ir patikslinimų.

Gaidelis turėjo nuostabią melodijos kūrėjo dovaną. Be V. Senūtos minimų kelių lengvų choro dainų, dar yra būtina paminėti 'Naktis prie Nemuno', 'Tėviškės vakarai' ir 'Milžinkapių varpai'. Tai puikūs muzikiniai deimanto gabalai vyrų chorui.

Toliau kalbama apie operą 'Dana'. Sakoma, kad

Pajūriais, pamariais...

(Atkelta iš 5 psl.)

radimą. 1918 m. lapkričio 30 d. Mažosios Lietuvos taryba Tilžėje pasirašė aktą ir paskelbė pasauliui apie atsiskyrimą nuo Vokietijos ir prisijungimą prie Lietuvos (kurios dar faktinai nebuvo). Tik pažūrėkime į to laiko sąlygas. Vokietija buvo labai pažangus kraštas, o to laiko Lietuva buvo vienas iš labiausiai apleistų Europos kampelių. Skirtumas buvo didesnis negu dabar yra tarp Amerikos ir Meksikos. Ar kas dabar gali sau įsivaizduoti, kad dalis Texas ar Kalifornijos gyventojų sugalvotų atsiskirti nuo Amerikos ir prisijungti prie Meksikos (istoriniai buvusios Meksikos teritorijos), Atrodytų tai nesąmonė! O Mažosios Lietuvos lietuvininkai ryžosi tokiam žygiui. Žinoma, jų troškimai neišsipildė, tie, kurie tvarkė Europos likimą, jų siekių nesuprato, o gal ir kitus tikslus turėjo. Lietuva, jeigu ir būtų norėjusi, buvo bejėgė ką nors daryti.

Tilžei, Ragainei (lietuviškos spaudos centrums) nebuvo lemta sugrįžti prie tautos kamieno. Sausio 15 sukilimas teišlaisvino tik mažą dalį Mažosios arba Prūsų Lietuvos. Nors tas žygis pilnai ir neįvykdė mažlietuvių troškimų, reikia laikyti vienu iš šviesiausių epizodų mūsų istorijos vingiuose. Kai nustojo sietimų plotų, tai buvo susiprasta, kad atramos ir stiprybės reikia ieškoti savose žemėse, kurios nuo amžių buvo lietuviškų genčių apgyventos. Reikia žiūrėti ir stengtis, kad lietuviška daina skambėtų abiejose Nemuno pusėse, kad Mažoji Lietuva apimtų ne tik Klaipėdos kraštą, bet visą Prūsų Lietuvą.

orkestro unija ją apkarpė ir 'anot komp. Gaidelio, buvo išmesta kas buvo svarbiau, o palikta kas nesvarbu'. Toks pasakymas yra juokingas. Prie šios operos gaidų ruošimo buvau prikišęs keletą pirštų, ir visa operos statymo eiga man yra labai gerai žinoma. Gaidelis galėjo būti laimingas, kad ši opera iš viso buvo pastatyta, nes buvo visa eilė kliūčių. Kupiūras darė ne orkestro unija, bet dirigentas Aleksandras Kučiūnas. Kupiūros buvo būtinos laiko sutaupymui, išleidžiant pačias nereikalingiausias vietas. Visų trijų veiksmų klavyras turi 290 puslapių, o buvo iškirpta tik 37 puslapiai. Taigi, dejuoti dėl to nebuvo jokio pagrindo.

Gaidelis mėgo operos orkestruotėje prikrauti varinių pučiamųjų. Nelaimingas 'Kovotojų' kantatos atvejis, kai variniai visiškai pribloškė solistus ir chorą, buvo geras signalas operos muzikinei vadovybei. Varinių sekcijoje buvo pažymėta tam tikrų frazių iš viso negro. To pasėkoje dirigentui A. Kučiūnui pavyko išgauti pakankamą balansą, ir trūbos solistų nepalaidojo. Išliekančios 'Danos' operos ištraukos yra 'Už jūrų, už kalnų' - moterų chorui, 'Žaliojo pievoj' - mišriam chorui ir arija 'Gėlių žiedai' - sopranui. Visa kita pasiliks archyvuose.

Kitoje rašinio vietoje sakoma, kad 'buvo planuojama įsteigti fondą ir išleisti jo muzikinių kūrinių albumą... Visus jo kūrinius pasiėmė sūnus Garsas ir išsivežė Australijon'.

Kai tėvo laidotuvių dienomis Garsas buvo Chicagoje, aš jam leidau iš tuometinio Žilevičiaus archyvo pasigaminti kopijas tų Gaidelio kūrinių, kurių jis neturėjo. Už tai Garsas pažadėjo duoti archyvui tai, ko archyvas neturėjo. Bet, pažadas liko pažadu.

Tenka pasakyti, kad didžioji Gaidelio kūrinių dalis yra Chicagoje. Chicagos Lietuvių Operos gaidų rinkinyje yra operų 'Dana' ir 'Gintaro šalys' orkestro partitūros, orkestro balsai ir choro gaidos. Žilevičiaus-Kreivėno muzikologijos archyve yra visų trijų operų klavyrai, kvintetas styginiams, kvintetas pučiamiesiems, dvi sonatos smuikui ir fortepijonui, sonata smuikui, čelci ir fortepijonui, sonata dviem smuikams ir fortepijonui, Klajūno maldos balsui, smuikui ir fortepijonui, "Aliarmas" simfoniniam orkestrui, dvi simfonijos, Tikin-

čiųjų malda mišriam chorui arba kvartetui, trys kantatos ir daug dainų bei giesmių.

Visų šių kūrinių išleidimas yra svajonė. Vien tik Chicagoje esamų kūrinių išleidimas kainuotų apie 65,000 dolerių. Jeigu toks kūrinių leidimas tikrai būtų planuojamas, tai patartina pirmoje vietoje išleisti dar nespausdintus solo kūrinius vokalistams, kai kurias dainas ir giesmes chorams ir kurių nors sonatą smuikui.

Kazys Skaistgirys

BEVERTĖ PROF. BR. VAŠKELIO BIBLIOGRAFIJA

Amerikoje leidžiama metinė modernių kalbų ir literatūrų bibliografija Modern Languages Association pastangomis jau keletą metų turi ir nuolatinį lietuvių atstovą prof. Br. Vaškelį, kuris surenka ir trumpai aptaria lietuvių literatūrą. Jis yra pasirinkęs mokslinę metodą, nes jo bibliografijon patenka tik mokslinėje spaudoje pasirodę straipsniai. Visa nelaimė yra tame, kad tik vienas profesorius nustato kas yra mokslinė spauda, kurią pagal jį sudaro tokie leidiniai kaip sovietiniai Mokslas ir gyvenimas ir Pergalė, laisvų lietuvių Akiračiai, Aidai, Metmenys ir kt. Į tą sąrašą nepatenka Naujoji Viltis, Varpas... Į mokslinius laikraščius įsirikiuoja Draugas, bet ne Naujienos ar Dirva...

1987 metų Nobelio premiją literatūroje gavo Joseph Brodsky, gimęs Rusijoje, o dabar gyvenęs New Yorke. Jis yra Rusijos žydas disidentas, kuris buvo atžymėtas Akademijos dėl "visa apimančios autoritės, persunktos minties aiškumu ir poetiniu intensyvumu".

Savo nobelinėje kalboje Brodsky pasakė, jog geriau būti nepripažintu poetu Vakaruose ir išeivijoje negu būti nešiojamam ant rankų Rusijoje. Jo mintis buvo aiški — sovietinė literatūra tarnauja tik propagandai ir nėra jokia literatūra.

Jei profesorius Vaškelis pažvelgtų į bet kurį Vakaruose išeinantį žodyną, jis surastų jog kritikas yra asmuo kuris nustato ir sprendžia literatūrinių veikalų vertę ir kokybę. Beje, sovietiniai kritikai literatūrą vertina ne literatūrinėmis kategorijomis, bet marksistiniais, leninistiniais "dėsniais".

Tokiu būdu profesorius Vaškellis padaro blasfemiją lietuvių literatūrai, vienon lovon guldymas literatus ir propagandistus. Beje, turi jis silpnę propagandistams, nes jų yra daugiau vaškelinėje lovoje. Pavyzdžiui, jis sumini ten-

Apie vieningą, kad ir nevisuotinę akciją

Dirvos uolaus bendradarbio Vytauto Meškausko politines apžvalgas ir (vm) "Iš kitos pusės" pasisakymus atidžiai skaitau. Daugumoje jie apžvalgūs ir įžvalgūs. Tad labai nustebau, sausio 7 d. Dirvos numeryje radęs (vm) pastabas, kad aš būk sau prieštaraujau. Tezei pateisinti (vm) cituoja dvi ištraukas iš mano straipsnių Dirvoje, net jam idomesnes sąvokas "vieningos akcijos" ir "mažais būreliais" pabraukdamas. Išeitų, kad vieninga akcija mažais būreliais nebūtų galima praveisti.

V.M. ir (vm) akylumu visai neabejodamas, suabejojau savuoju ir todėl nekantariai susieškojau minėtus 45 ir 46 Dirvos numerius ir juose savo straipsnius atidžiai perskaičiau. Dirvos 45 nr. rašiau apie "Glasnost ir pasipriešinimas kompartijos aparčikams", visiškai ten neužsimindamas lietuviškų reikalų ir ten tų (vm) cituotų išsireikimų nevariojau. Tame straipsnyje išreiškiau tikėjimą, kad "Vakarų liberalai neskubėtų išgelbėti Gorbačiova iš tų bėdų" (kurias neabejotinai atneš ir "glasnost" ir "perestroika").

Dirvos 46 nr. rašiau, kad "Perestroikai reikia žmonių laisvės, o jos kompartija bijos". To straipsnio ištraukas (vm) pacitavo teisingai, tik jis manęs nesuprato - gal dėl to, kad aš ten ne viską nuodugniai išdėsciau manydamas, kad nėra ko aiškių da-

dencingą marksistinę aptarimą Antano Škėmos raštų trečiojo tomo, išleisto išeivijoje. Bet jis šiukšlių dėžėn meta poetės Marijos Sims-Černekytės įvertinimus Naujoje Viltyje, parašytus Jurgio Gliaudos ir mano, nors aš jam juos nusiunčiau.

Paskutiniame Mokslo ir kūrybos simpoziume Chicagoje draugiškai profesorius Vaškelis man pranešė, jog jis tikrai įtrauks mano straipsnį apie Algimantą Mackų į savo bibliografiją, bet tai nebuvo atlikta per dvejus metus. Aš galvoju, jog profesorius, giliau pasvarstęs nutarė, jog Naujienos tėra tik propagandinė mišrainė, o ne koks rimtas laikraštis kaip kad Gimtasis kraštas.

Taigi Modern Languages Association bibliografija apie lietuvių literatūrą tėra tik iškreiptas veidrodys, kuriame neatsispindi išeivijos literatūra savo visumoje ir kuriame savo grimasas rodo sovietiniai propagandistai. Kažin kaip Joseph Brodsky aptartų šias prof. Br. Vaškellio pastangas?

Saulius Šimoliūnas

lykų per daug aiškinti. "Vieningos akcijos aš šiuo metu nesiūliu, nes - kaip tame straipsnyje minėjau - net ir "nedrąsūs konkretesni pasiūlymai mūsų sutinkami ne tik su dideliu nepasitikėjimu, bet taip pat ir su negailestinga kritika". Vietoje tos vieningos visų akcijos, aš tik siūliu tą akciją pradėti susimetus mažais būreliais. Aš dar ir dabar manau, kad vieninga akcija nėra būtina visuotina, nes visuotinos šiandien dar mes nepajėgiame suorganizuoti.

Aš nesu toks optimistas, kaip V.M., kuris siūlo pasekti Vytauto Didžiojo taktika ir kviesti visus susiburti pergalei... Pergalė ateis, bet ji bus Lietuvos lietuvių ir kitų Sovietų pavergtų kraštų žygis, kuriam pradėti mūsų labai skystos blauzdos...

Kas liečia mažų būrelių konkrečius tikslus, tai jie pirmausia pareis nuo tų būrelių daugumos noro. Sutinku su (vm), kad bendradarbiavimu okupantas yra susidomėjęs tik savo naudai. Tačiau bendradarbiavimas, kaip ir lazda, turi du galus. Mums rūpi tik kamai išnaudoti antrąjį jo galą, kuris neštų naudą Lietuvos ir išeivijos lietuviams. Konkrečių tokio bendradarbiavimo pavyzdžių yra.

Apie juos konkrečiai pakalbėti labai norėčiau ir su (vm), ir su kitais prie to bendradarbiavimo prisidėti norinčiais lietuviais. Kaip labai šviesų to bendradarbiavimo pavyzdį galėčiau suminėti vieną Kanadoje gyvenantį lietuvi, kuris suorganizavo labai vertingą mokslinių knygų kolekciją Vilniaus universitetui. Sakykite, kad ta kolekcija galės pasinaudoti ir oupantas. Tegul. Daugiau apsišvietęs gal ir jis bus kultūringesnis ir leis Lietuvos kultūrai ir mokslui dar labiau sušvisti.

Medicina ir kiti Lietuvos universitetuose dėstomi dalykai būtų lietuviams studentams (ir porfėsūrai) labai svarbūs. Šioje srityje gal ir

(Nukelta į 7 psl.)

MACHINIST/GRINDER: Small shop is seeking motivated person with general machine shop, experience to do setup & operation on a variety of equipment. Pay Commensurate with experience. Fully paid benefits. Call 215-233-5200. (47-2)

SECURITY

Due to rapid expansion in the greater Hartford area, we have an immediate need for qualified field supervisors, dispatcher and security officers. All shifts available, above average wages, uniforms provided, medical benefits and life insurance. To qualify you must be over 19 years of age, a high school graduate or GED, have your own telephone and transportation. Contact Ogden Security, 21 Silas Deane Highway, Wethersfield, CT 06109. Monday-Friday, 9 am-4 pm. (203) 522-8711. EOE. (46-5)

Australijos lietuvių sporto šventė...

(Atkelta iš 1 psl.)
džiaugdamasis, kad ši maža lietuvių bendruomenės dalis yra dar tokia gyva ir gabi ir gali priimti ir su-ruošti šią jaunimo šventę — sportininkų festivalį.

Atidaryme ypatingai gra-žų žodį tarė mūsų didysis sporto veteranas, ALFAS S-gos Garbės narys Leonas Baltrūnas. Lietuviškai ir angliškai sportininkus ir svečius pasveikino Geelon-go "Vyčio" pirmininkas St. Šutas, džiaugdamasis, kad tuo pačiu metu vyksta Jau-nimo Kongresas nesutruk-

dė ir mūsų sporto šventės parengimui ir joje dalyvau-ja apie 250 sportininkų. In-vokaciją perskaitė D. Va-laitis, kai sportininkų prie-saiką pasakė R. Starinskai-tė ir T. Bindokas. Oficialiai šventę atidarė iš Adelaidės atvykęs ALFAS S-gos pir-mininkas J. Jonavičius, pa-sveikindamas visus klubus, šventės dalyvius ir nuošir-džiti padėkodamas visiems geelongiškiams, kurie atlie-ka tikrai didelius darbus, taip reikšmingus mūsų sportiniam jaunimui.

Visas šventės oficialus atidarymas vyko labai gra-žiai. Publikos matėsi ne ką mažiau, kaip kad būna ir didelių miestų švenčių ati-darymų metu. Atrodo ir kaimynai Melbourne nepa-tingėjo atsilankyti į Gee-longą.

Šventės laimėtojai

Kaip ir visuomet, taip ir šioje šventėje, pagrindinė sporto šaka buvo krepšinis. Čia rungėsi vyrų, moterų, jaunių berniukų ir mergaičių komandos.

Vyrų krepšinis: 1. Mel-bournas, 2. Sydnėjus, 3. Geelongas, 4. Sydnėjus II, 5. Adelaidė, 6. Hobartas ir 7. Brisbane.

Moterų krepšinis: 1. Syd-nėjus, 2. Adelaidė, 3. Mel-bournas, 4. Geelongas, 5. Canberra.

Berniukų krepšinis: 1. Melbournas, 2. Brisbane, 3. Adelaidė.

Mergaičių krepšinis: 1. Adelaidė, 2. Canberra, 3. Geelongas.

Sydnejuje sutinkant svečius iš JAV vysk. P. Baltakį ir PLB pirm. V. Kamantą. Kairėje prel. P. Butkus.

Golfas: Vyrų grupėje — "gross" E. Kozela, "Net" — V. Žilinskas, moterų gru-pėje — "gross" K. Zenk ir "net" V. Brazdžionienė. Ko-mandiniai golfą laimėjo Geelongo "Vytis".

Plaukimas: 50 metrų lais-vu stilium iki 16 m. Visoc-kis, jr., 50 metrų mišrus 1. Seeley, 2. V. Kosiol, 3. S. Dagys. 50 m. krūtine: 1. S. Visockis, 2. L. Kasperiušas, 3. St. Šutas. 50 m. nugara: 1. S. Visockis, 2. L. Kasperiušas, 3. Visockis, jr. **Estafetė:** 1. Geelongas I, 2. Geelongas II ir 3. Geelon-gas III.

Stalo tenisas — vyrų: 1. J. Ablonskis, 2. H. Bone. Dvejetai: V. Jasiulaitis ir A. Kasperiušas.

Bilijardas: 1. St. Šutas, 2. A. Renkauskas. Dvejetai: G. Atkinson ir A. Kalėda ir 2. St. Šutas ir V. Free-mantle.

Dailininko ir įžymaus sportininko Henriko šal-kausko atminimo medalius, geriausiems ir pažangiau-siems sportininkams, lai-mėjo: vyrų krepšinyje — A. Wiasak — Geelongas, moterų krepšinyje R. Kas-peraitytė — Sydnėjus, ber-niukų — A. Šmitas ir mer-gaičių L. Šmitaitė — abu Adelaidė.

Tenisas: vyrų indiv. A. Brazdžionis, moterų — L.

HIRING! Government jobs — your area. \$15,000–\$68,000. Call (602) 838-8885. Ext. 1753. (46-3)

Wanted Journeymen or 1st Class Skilled Plastic Injection Mold Makers Tool Makers Mold Set Up Operators CNC Machine Programmers Steady work for qualified help and benefits. Call 215-331-7252 (44-3)

Brazdžionienė, vyrų dveje-tai — G. ir V. Brazdžioniai. Moterų dvej.: L. Brazdžio-nienė ir L. Zeenk, mišrus dvejetas L. Brazdžionienė ir T. Zdanis.

Šventės metu geriausiai ir gražiausiai pasirodžiusio klubo pereinamąją dovaną gavo šventės rengėjai — Geelongo "Vytis".

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

APDRAUDOS rei-kalais geriausius patarna-vimus gausite kreipdamie-si į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

Novelė NELAIMĖ Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė (6)

- Ir laimė, kad nepadarėme, - pertraukė Audrę Rimšauskienė. - Vytulis gi tikra mums Dievo atsiųsta dovana! Jis toks geras, toks pasitikintis ...

- Ir kai mes su Aušrine ištekėsime ir išeisime iš namų, tėveliai visados turės Vytulį ir nesijaus vieniši, - įsiterpė Praurimė.

- Taip, mes jį turėdami tikrai daug ko iš-mokome: mergaitės tapo kantresnės ir dau-giau užjaučiančios, o mes su Algiu lyg tai irgi geresni.

Čia jų pašnekesys buvo pertrauktas vėl į namus sugrįžusių vyrų. Gediminas pasigavo netoliese stovėjusį Vytulį ir igudusiai pasiso-dino jį ant kelių.

- Kliuk, kliuk žingine, tik-tak ristele, o-oop, o-oop zovada! - pakratydamas berniuką uždainavo įsiai.

...

- Kodėl tu manęs iš anksto neperspėjai, kad Rimšauskų berniukas mongoloidas? - Jurkūnams važiuojant namo vyro paklausė Audrė.

- Todėl, kad apie tai visai nepagalvojau. Aš prie jo dabar taip pripratau, kad jis man atrodo toks kaip ir visi kiti vaikai.

- Bet jis, vargšelis, gi labai atsilikęs.

- Ką tu mums visiems nūnai savo poelgiu tikrai pabrėžei.

- Aš nuo kėdės atsokau ne todėl, kad jis toks, bet todėl, kad ...

- Gerai žinau, ką tu tada pagalvojai. Bet visvien tau nepriderėjo šitaip nesusivaldyti. Tik pagalvok, kaip tėvams tai turėjo būti skaudu!

- Jei pradžioje pietų nebūčiau išgėrusi tiek daug tos nelemtos degtinės, visa tai tik-riausiai nebūtų įvykę.

- O aš manau, kad vistiek būtų! Nes tai tik patvirtino tai, ką aš jau senai buvau tavy-je įžiūrėjęs - tu nepakenti visko, kas nėra vi-siškai normalu.

- Tau nuo manęs pabėgus, - kiek patylė-jęs tęsė Gediminas, - aš jau buvau pradėjęs įsitikinti, kad tavo nelaimė ištikrųjų buvo at-sitiktinumas. Netgi save kaltinau buvęs tau per žiaurus. Bet dabar ... dabar aš ir vėl ne-bežinau ...

- Aš gi tau jau bent tūkstantį sykių esu kartojęs, kad prieš mane ištinkant nelaimėi, skubėjau tau pranešti, kad ...

- Taip, tu man bėgai pranešti, jog jautel kad kūdikis gims sveikas. Tačiau, jeigu tu lygiai taip aiškiai būtum pajutusi, kad jis nebus visiškai normalus, labai abejoju kad ... Tu, Audrė, aiškiai norėjai tik sveiko vaiko. Tik.

- Nejaugi motinos noras, kad jos kūdikis gimtų sveikas ir normalus yra nuodėmė?

- Nėra. Tačiau - atsiradus pavojui, kad jis toks nebus ir jo todėl nenorėti - yra.

- Bet jeigu jis nematytų nei saulės, nei drugelių, jeigu negalėtų bėgioti po pievą ir ...

- Jeigu tu nebūtum taip maniusi, mes jį dabar turėtumėm, - su kartėliu balse per-traukė žmoną Gediminas Jurkūnas. - Ir koks jis bebūtų, jis bent man būtų didelis džiaugs-mas ir paguoda.

Apsipildama ašaromis Audrė nutvėrė vy-rą už rankos.

- Kodėl tu mane ir vėl šitaip kankini, Ge-diminai?!

- Susimildama, netrukdyk man vairuoti! Ar nematai, kad aš per tave vos netvažiauvau į griovį!

Audrė kaltai žvilgterėjo į vyrą ir, pama-čiusi neapykantos pilną jo žvilgsnį, kaltai su-sigūžė automobilio kampe. Ji pagaliau pilnai ir galutinai suprato, kad jos viltis tikrai su-sitaikyti su Gediminu buvo tikrai iliuzija, kad jis niekados neužmirš jos nelaimės ir kad jų negimęs kūdikis amžinai stovės jų tarpe tarsi vaiduoklis.

Jurkūnams sugrįžus namo, neįstengda-ma atsikratyti baisaus nuliūdimo ir gal tikė-damasi gamtoje surasti paguodos, Audrė išė-jo pasivaikščioti. Pasiekusi vakaro šešėlių vi-oletinėm juostom apvyniotą miškelį, ji, kaip ir paprastai, sustojo pasigėrėti Vyturėlio ber-želiu, vėjo dvelkime jo tyliai šlamanciais la-peliais, svajingai rausvam saulėlydžio dangui mosuojančia viršūne. Ir staiga jai ir vėl pasi-vaideno josios Vyturėlis - tiesus, lieknas, šviesiais vėjo išdraikytas plaukais ...

Audrei benueinant, iš po šalimais augan-čio paparčio lapo savo pilkšvą galvutę iškišo 'čipmunkiukas' - tamsiom, apvaliom, sustum-tinėm akutėm ir praviru snukučiu, nusėtu retais, geltonais danteliais.

Net pati nesuvokdama kodėl, Audrė pa-kėlė ties takeliu gulėjusį didoką akmenį ir iš visų jėgų trenkė jį į smalsiai bespoksanti žvėrelį.

O paskui, tarsi prašydamą užtarimo, visa drebėdama prisiglaudė prie vėsiaus ir balto Vyturėlio beržo kamieno ...

(Galas)

SENUOSIUS METUS PALYDINT IR NAUJUOSIUS PASITINKANT

Antanas Juodvalkis

Senieji metai vaizduojami seniu, o Naujieji Metai — nuogu kūdikėliu, nešančiu žmonijai taiką ir ramybę. Kaip mes jį aprensime ir globosime per visus metus, toks jis užleis vietą ateinantiems metams. Tai tik simboliai, kuriais vaizduojami bėgantieji metai, vieniems teikdami laimę, džiaugsmą, sveikatą, turtus, kitiems palikdami skausmą, ligas, nesekmes. Žmogaus, šeimos ir tautų gyvenimas nevisada priklauso nuo savų norų, pastangų ir rūpesčio, bet dažnai nuo kaimyno, tautos, valstybės ir daugelio kitų įvykių.

Neesigilinant į pasaulio įvykius, pasitenkinsime trumpą žvilgsnį į mūsų pačių rūpesčius ir dedamas pastangas išsilaikyti svietimoje aplinkoje. Senajai "gvardijai" dėl amžiaus pasitraukiant iš pirmųjų gretų, išlaikytų keturis dešimtmečius, į jų vietą ateina jaunesni amžiumi ir nauju žvilgsniu į lietuviškos veiklos barus bei santykius su komunistinės Maskvos okupantais ir jų statitinais. Keturiasdešimt metų vėta neatlaidi kova su Lietuvos okupantais, išeiviją jungė į bendrą darbą, nors metodai ir skyrėsi. Iki šiol buvo išlaikytas arba bent bandyta išlaikyti veiksmų tarpusavio ryšys. VLIKas ir ALTA buvo ir pasiliko tvirti savo nusistatymuose, reikalauti Lietuvai valstybinės nepriklausomybės ir išlaikyti okupacijos nepripažinimą, kai LB siekdama tų pačių tikslų, vis dėlto toleravo ir tuos, kurie per "veiksmų galvas", mezgė ryšius su Maskvos statitinais — okupantų tarnais. Okupantų naujas posūkis, vadinamas "glasnost" politika, sudaro sąlygas vietiniams Maskvos įgaliotiniams plačiau ir garsiau prasižioti, bet stropiai žiūrima, kad neišeitų iš Maskvos partijos nurodymų. Žmogaus teisių kovotojai tebėra persekiojami ir apšaukiami fašistais-naciais, lyg lietuvių tautinė veikla būtų lygi krašto išdavimui. Tai ryškiai parodo 1987 m. rugpjūčio 23 dienos demonstracijų dalyvių persekiojimai ir jų terorizavimas. Ir toliau lietuvių tautos ir bažnyčios padėtis pasilieka ta pati, nes įstatymai nekeičiami, o tik laikinai apeinami. Vienas kitas drąsesnis spaudoje straipsnis ar dažnesnis leidimų davimas apsilankyti laisvuose kraštuose ar tėvynėje, toli gražu dar nėra pavasaris. Drąsių lietuvių nuolat netrūko anksčiau ir netrūks ateityje.

Norėdamas žvelgti į naujuosius metus, nejučiomis nuklydau į praeitį, nes veikla nesibaigia su kalendoriaus lapo nuplėsimu. Niekas nežinome, kiek ilgai truks skelbiamas atlydis ir iki kokio laipsnio bus rodomas atvirumas bei istorinių įvykių iškraipų atitaisymas. Tik viena reikia neužmiršti, kad komunistai 70 metų nesilaikė nei valstybinių sutarčių, nei žmonėms duotų pažadų. Net ir JAV ir Sovietų S-gos 1987 m. gruodžio 8 d. Washingtonė pasirašytoji Europoje laikomo atominio arsenalo panaikinimo sutartis, dar neaišku, kaip bus įvykdyta.

Neminėtumėm šių įvykių, jei jie tiesiogiai nelietų lietuvių tautos ir netiesiogiai išeivijos. Maskvos numestą "kaulą", pasigavo ne tik vakarų valstybių vadai, bet ypač visų kraštų liberalai, jų tarpe ir išeivijos lietuvių liberaliniai sąjūdžiai. Iki šiol rodytas santūrus ryšys su okupuota tauta, praeitais metais prasiveržęs "apskrito stalo konferencija", kurioje dalyvavo ne tik vietiniai vadinami kultūrininkai, bet ir kompartijos oficialūs atstovai, pridavęs reikiamą toną. Nėra abejonės, kad pradėtieji prie apvaliojo stalo pokalbiai bus tęsiami ir šiais metais. Manau, kad dauguma sutiks, kad tamsesni ryšiai su pavergtais broliais visose gyvenimo srityse yra reikalingi, tik reikia išvengti partijos atstovų ir jų patikėtinių, o taip pat neatsisakyti ir nuo išeivijos pagrindinio tikslo laisvės Lietuvai ir visų žmogaus teisių: tikėjimo, žodžio, susirinkimų, spaudos, komunikacijos ir kitų. Išeivija negali tinkamai komunikuoti su beteisiais, pavergtais tautiečiais, kuriuos visą laiką tvarko maskvinis okupantas ir jo statitiniai.

Taip reikšmingi Amerikos reporteriai nutylėjo nusistovėjusį protokolą, sutinkant ir priimant valstybių vyriausius reprezentantus. Paprastai, raudonais kilimais ir patrankų šūviais sutinkami tik valstybių prezidentai, o Amerika lygiai pagerbė ir komunistų partijos gen. sekretorių, nes M. Gorbačiovas neturi valstybės pareigūno titulo. Ar dabar Amerika gerbs kiekvienos valstybės partijų vadus, priimdama Baltuosiuose Rūmuose? Tai tik smulkmena, bet iš jų susidaro ir visas gyvenimas.

Svarbiausiu praėjusių 1987 metų lietuvių įvykiu reikia laikyti Lietuvos atnaujinto krikšto 600 metų plačiai nuskambėjusią su-

kaktį ir arkivyskupo Jurgio Matulaičio paskelbimą palaimintuoju. Krikščionybės sukaktis buvo paminėta ok. Lietuvoje, Romoje ir visuose laisvuose kraštuose, kur tik buvo saujelė veiklesnių lietuvių ar kunigų. Ir iš politinio taško žvelgiant, Lietuvos vardas nuskambėjo per viso pasaulio žinią, ypač katalikų bažnyčias ir surado naujų draugų Lietuvos bylai vesti. Kiti įvykę seimai, konferencijos ar simpoziumai neišėjo iš lietuvių kasdieninės veiklos ribų ir tik įnešė kai kurių kontraversijų į ramų lietuviškų organizacijų gyvenimą.

Metų sąvartoje, Australijoje įvykęs Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, trumputi sujungė lietuviškąjį jaunimą, bet dar sunku ką nors apie jį pasakyti, nes dar labai šykščiai ir lėtai ateina žinios. Viena aišku, kad Pasaulio lietuvių jaunimo s-gos vadovybė iš JAV yra perkelta į Kanadą. Gal ir gerai, nes JAV jaunimas ilgai nepajėgė sudaryti vadovybės ir surasti atstovų į šaukiamą kongresą. Ar po kongreso ir JAV jaunimas susiorganizuos ir įsijungs į lietuvių išlaikymo gretas?

Minėtinas Skuodžių šeimos išleidimas į JAV. Žmogaus teisių kovotojas dr. Vytautas Skuodis, atlikęs 7 metų sunkaus režimo bausmę ir pradėjęs ištrėmimą, 1987 m. buvo išleistas su šeima išvykti į gimtąją Chicago. Globojami BALFO pirm. M. Rudienės ir jos vyro Antano, Skuodžiai su pranešimais apkelio lietuvių telkinius ir dalyvavo seimuose, minėjimuose, konferencijose. Vytauto Skuodžio padaryti pranešimai apie patirtus pergyvenimus bei padėti okupuotoje Lietuvoje sudomino visą išeiviją. Kai kurie jo dabartinės padėties vertinimai, dažnai suvedami į tikėjimo persekiojimą ir L.K.B. Kroniką, reikalingi platesnių pasiaiškinimų. Ilgą metų eilę išbuvus izoliuotam

iš visuomenės, ne viską galima patirti, ypač prie tokio policinio režimo. Vis tik Vytauto Skuodžio veikla ir išgyvenimai verti išleisti atskira knyga ir išvertus paskleisti ne tik lietuvių tarpe. V. Skuodis yra pirmas toks lietuvis, išleistas į Vakarus ir nesavanaudiškai galintis kalbėti apie padėtį krašte.

OSI reikalai tebejaudina lietuvių visuomenę, o pagerinti padėtį nėra jokių galimybių. Steigiasi nauji sąjūdžiai ir jungiasi veiksniai, bet padėtis tebėra grėsminga ir sunkiai pakeičiama. JAV LB vadų susitarimas su istoriku, dirbusiu 5-ris metus OSI įstaike kelia lietuvių tarpe rimtą susirūpinimą.

O ką gi žada naujieji metai?

1988 metais įvyksta 70 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo ir 48 metai nuo maskvinės raudonosios okupacijos. Šios džiaugsmo ir liūdesio sukaktys bus atitinkamai išeivijos lietuvių paminėtos. 1988 m. gegužės 20-23 dienomis Daytona Beach, Fla. įvyks Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos 20-tasis seimas.

Neskaitant seimų, konferencijų ar minėjimų, įvyks dar trys svarbūs įvykiai, kurie ruošiami tik kas penkeri metai ar dar rečiau. Šie trys įvykiai vyks kaimyninėje Kanadoje, būtent:

PLB IV kultūros kongresas — 1988 m. birželio 24-27 d. d., Toronte,

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, 1988 m. birželio 28-30 d. d., Toronte,

Laisvojo Pasaulio Lietuvių VIII tautinių šokių šventė — 1988 m. liepos 2-3 d., Hamiltonė.

Šie trys didelio masto renginiai užtruks 10 dienų ir pareikalaus daug išlaidų. Lėšoms telkti sudaromi atskiri komitetai Kanadoje ir JAV. Amerikai yra skirta 100,000 dol. kvota. Pradžioje buvo norėta kiekvienam renginiui remti sudaryti atskiros trys kepurės, sutarta sudaryti vieną bendrą komitetą. Į finansų komitetą įeiną renginių atstovai:

PLB seimo — Stasys Jokubauskas, Kultūros kongreso — dr. Antanas Razma ir VIII-sios šokių šventės — dr. Petras Kisieliū. Šių trijų pirmininkų sutarimu, finansų komitetas papildytas: koordinatorė — Birutė Jasaitienė, sekretorė — Nijolė Balzarienė, išdininkas — Kostas Dočkus. Specialiems renginiams: dovanų paskirstymui (loterijai) — Stasys Jokubauskas ir Ramojus Vaitys, pokyliui — Prudencija Jokubauskienė ir Aldona Vaitienė, laiškai ir aukų lapai LB apylinkėms tautinių šokių grupėms — B. Jasaitienė, M. Marcinkienė, Vadeišienė.

Komitetas prašo talkos redaktorių, radijo vadovų ir spaudos bendradarbių. tokio plataus masto trys svarbūs renginiai pavyks, jei bus dirbama sutartinai. Kiekvienas renginys surištas su išlaidomis, nes reikia atvežti seimo atstovus, kultūrininkus ir šokėjus iš visų žemynų. Atvažiuojančių skaičius priklausys nuo turtingųjų kraštų — JAV ir Kanados lietuvių paramos. Ypatinga parama reikalinga Pietų Amerikos lietuviams.

• Politikos ir kultūros žurnale Naujoji Viltis Nr. 20 1987 m. yra daug įdomių straipsnių.

Šiame numery (176 psl.) rašo Vytautas Alantas, R. Spalis, Jurgis Gliuda, Antanas Gustaitis, Stasys Santvaras, Anicetas Simutis, Stepas Varanka, Jurgis Janušaitis, Algirdas Budreckis, Antanas Butkus, tęsiami Antano Valiukėno pranešimai, recenzuojamos naujos knygos ir kt.

Žurnalą leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė S-ga ir Korp! Neo-Lithuania. Redaguoja — vyr. red. Vytautas Abraitis, red. kolegija Algirdas Budreckis, Antanas Butkus ir Stasys Santvaras. Šiam numeriui viršelį ir vinjetės piešė dail. Julius Špakevičius.

Redakcijos adresas: V. Abraitis, P. O. Box 351071, Palm Coast, Fl. 32035.

Norintieji gauti žurnalą kreipiasi į administratorių Br. Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629.

REMKIME TAUTOS FONDA

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajame pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IZDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI remia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių, IRS Cert. No. 51-0172223.

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

LOS ANGELES SKAUTIJOS METINĖ ŠVENTĖ

Metinė Ramiojo Vandyno Rajono Skautijos šventė įvyko 1987 m. gruodžio 6. Organizuoti, su vėliavomis, skautai dalyvavo šv. Mišiose. Po mišių Sv. Kazimiero parapijos salėje įvyko Rajono sueiga. Šiais metais savo tarpe turėjome mielą viešnią, Vyriausią Skautininkę Stefą Gedgaudienę.

Rajono Vadė s. Marija Butkienė jautriai atsiveikino su sėmėmis ir broliais ir perdavė savo pareigas s. Rimtautui Dabšiui. Dvi sesės - Vanesa Kaselionytė ir Nida Paplauskaitė davė pritarusių skaučių įžodį. Sekė skautininkės įžodis - v.sk. Rima Navickaitė ir v.sk. Brigita Novickytė buvo pakeltos į paskautininkės laipsnį, o s. Alfa Pažiūrienė į vyr. skautininkes. Skautininkės Marija Butkienė, Laima Jarašūnienė ir Danutė Giedraitienė buvo apdovanotos Ordinų Už Nuopelnus.

Tuntininkė s. Danutė Gied-

raitienė pristatė naują jaunų skautininkių "Nijolės Sadūnaitės" draugovę ir jų draugininkę ps. Rita Žukienę. Sueigą pravedė dienos komendantė, sesė Lida Tompauskaitė.

Po sueigos turėjome trumpą laužą, kurį linksmai pravedė vyr. skautės kandidatės. Po laužo pasivaišino Tėvų Komite to paruoštais užkandžiais ir dar pabendrauvome prieš skirstantis namo.

Vyriausia Skautininkė sesė Stefa turėjo progos pasisvečiuoti ir pasikalbėti su įvairiais būreliais, susipažinti su vyresnėmis skautėmis, su kuriomis aptarė ateinančios Tautinės Stovyklos reikalus. Tą patį vakarą ji dalyvavo Kun. Gražinos D-vės sesių suruoštoje kalėdinėje sueigoje skautininkių Kęsto ir Mergos Pažemėnų namuose, kur taip pat buvo proga pasikalbėti su vyresnėmis sėmėmis ir vadovais. Sueigą vedė d-kė Vio-

Los Angeles Gražinos draugovės sesės kalėdinėje sueigoje su Vyr. Skautininke pas Mirga Pažemėnienę.

leta Gedgaudienė. Prieš tai, gruodžio 4 d. vakare, Vyriausia Skautininkė susitiko su vietos skautininkėmis-ais skautų būkle. Sueigai-pašnekesiams vadovavo Ramovės pirmininkas v.s. fil. Eugenijus Vilkas.

v.sk. Rima Baipšienė

PREMIJA JAUNIMUI

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę EUGENIJAUŠ KRIAUCĖLIŪNO PREMIJĄ.

Premijai skirti sąlygos yra tokios:

1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1,000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiam raštais (lietuvių, anglų ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar

jaunimo vienetai (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvių ir lietuvių vienerių metų bėgyje;

2. 1987 metų premijai gauti asmenys ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki 1988 m. sausio 31 d. (pašto antspaudas).

3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos valdyba ir JAV Lietuvių Jaunimo sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima.

4. Jury komisija aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki 1988 m. kovo 1 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl pre-

mijos įteikimo laiko ir pobūdžio;

5. Premijai asmenys ar vienetai siūdomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiama:

Eugenijaus Kriaučeliūno Premijos Komisijai,

13400 Parker Road,
Lockport, Ill. 60441.

• Nuoširdžiai dėkoju visiems prisijungusiems man šv. Kalėdų ir Naujų Metų proga sveikinimo korteles. Apgailestauju, kad pablogėjus mano sveikatai, nepajėgiau savo prietelius pasveikinti individualiai. Tat sveikinu visus ir linkiu laimingų ir sėkmingų 1988 Metų.

Aleksandra Pakalnienė
Richmond Hill, N. Y.

• Ida Palaitienė, Racine, Wisc. užprenumeravo Dirvą J. Bendikui, Burlingtone, Wisc. Sveikiname naują skaitytoją.

Rimą Navickaitę, pasipuošusią žaliu kaklaraiščiu, sveikina v. s. Valentinas Varnas.

Los Angeles skautijos vadovai su viešnia Vyr. Skautininke. Iš kairės: R. Dabšys, D. Giedraitienė, L. Jarašūnienė, Vyr. Skautininkė S. Gedgaudienė, V. Gedgaudienė ir A. Sekas.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JONAS DUNDURAS, adv. RAMON FOLTZ,
ROMA MAJOROVAS, ALGIS MATAS, PETRAS
MATAS, PATRICIA SAJOVEC, DALIA
ŠIRVAITIS, adv. HOWARD TURNER.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablį kontrolavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** **MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ**

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

BOSTONO LIETUVIAI

Petras Viščinis

TAUPOJE 4 MILIJONAI KAPITALO IR INDĖLIŲ!

Prieš metus būrys entuziastų įsteigė Kredito uni-
ją, kurią pavadino "Tau-
pos" vardu. Skeptikų netrū-
ko: girdi, ši kredito uni-
ja neišsilaikysianti. Bet Tau-
pos valdybos nariai nekrei-
pė dėmesio, dirbo toliau,
plėtė finansines operacijas,
ragino žmones prisijungti
prie lietuviško banko veik-
los. Ir štai "taupiečiai" ga-
li didžiuotis savo veiklos
rezultatais — sukaupia virš
4 milijonų dolerių kapitalo
ir indėlių!

Ir vėl girdžiu skeptikų
balsą: na, ir kas? Kam rei-
kalinga lietuviška uni-
ja, kai čia pat stovi daug didesnis,
"patikimesnis" bankas? At-
sakysiu dažnai kartotais
argumentais: dėdami pini-
gus į lietuvišką banką, mes
darome turtingesnę Bosto-
no lietuvių bendruomenę.
Taupa finansiškai yra pa-
rėmusi Bostono aukštesnią-
ją lituanistinę mokyklą, lie-
tuviškas radijo programas
bei kitas lietuviškas orga-
nizacijas. Svarbi lietuviško
banko veiklos pusė — pa-
rama jaunoms, besikurian-
čioms šeimoms. Beveik
kiekvienas narys gali gauti
paskolas pirkti namus, as-
meninio tipo paskolas arba
paskolas įsigyti naudotus ar
naujus automobilius. O jei-
gu dar prisiminsime, kad
Taupa, palyginus su kitais
bankais, moka didesnius
nuošimčius už įdėtus pini-
gus, — argi neverta tapti
lietuviško banko nariu?

Paskutiniu metu Taupos
valdyba yra labai suintere-
suota praplėsti narių skai-
čių. Daug pastangų yra de-
dama pagyventi Brocktono
ir Worcester skyrių veiklą.
Valdybos nariai važiuoja į
ten vykstančius lietuviškus
parengimus, aiškina žmo-
nėms apie Taupą, ragina
juos tapti šios kredito uni-
jos nariais.

Būrys entuziastų dirba
sunkų darbą, plėsdami Tau-
pos finansines operacijas.
Kiekvienas Bostono lietuvis
prisidės prie lietuviško ban-
ko veiklos, tapdamas jo na-
riu. Ar galima patikėti Tau-
pai savo pinigus? Atsaky-
mas toks — argi 4 milio-
nai kapitalo ir indėlių nėra
jums garantija? Pagaliau,
visi indėliai iki 100,000 dol.

federalinės valdžios ap-
drausti.

Zita Krukonienė

Taupos valdybos narė

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Jono Vanagaičio šaulių
kuopos Bostone surengtas
Naujų Metų sutikimas So.
Bostono Lietuvių Piliečių
draugijos trečio aukšto sa-
lėje nesulaukė tokio lietu-
vių visuomenės dėmesio, ko-
kio tikėtasi ir laukta. Tuo
pačiu metu draugijos už-
kandinėje atskirai vyko lie-
tuvių jaunimo suorganizuo-
tas privatus Naujų Metų
sutikimas, kuriame dalyva-
vo maždaug tiek lietuvių,
kiek jų buvo trečio aukšto
salėje. Jei tie du renginiai
būtų buvę sujungti, tai pa-
sisekimas būtų buvęs daug
didesnis. Nuotaika abiejuo-
se renginiuose buvo gana
gera, bet to neužteko, kad
juos galima būtų laikyti
sėkmingais. Negausų abie-
jų renginių dalyvių skaičių
nulėmė dar tai, kad dalis
jaunimo buvo išvykusi į
kalnus slidynėti, norėdama
sutikti Naujus Metus gam-
toje.

KLAIPĖDOS SUKILIMO MINĖJIMAS

Sausio 15 d. sukanka 65
metai nuo Klaipėdos sukili-
mo, įvykdyto 1923 m. sau-
sio 15 d. Tą sukaktį kasmet
plačiau ar siauriau pamini
Martyno Jankaus šaulių
kuopą Brocktone, pasivadi-
nusi Mažosios Lietuvos pa-
triacho vardu. Šiemet tą
sukaktį kuopa nutarė pami-
nėti sausio 17 d. Laisvės
Varpo laidoje, kviesdama
taip pat kitas šaulių kuopas
prisidėti prie to minė-
jimo. Kaip žinoma, šauliai
yra atlikę reikšmingą užda-
vinį tame sukilime, kuris
atstatytai Lietuvos valsty-
bei atidarė jūros langą į pa-
saulį.

• V. Banevičius, West-
boro, Mass. Naujų Metų
proga siūsdamas Dirvai au-
ką, linki tvirtai laikytis.
Ačiū.

LAISVĖS VARPAS sek-
madieniais 9:00-10:00 val.
ryto iš WCAV-FM banga
98.0. Vedėjas — Petras Viš-
činis, 173 Arthur Street,
Brockton, MA. 02402. Tele-
fonas (617) 586-7209.

ŠAULIŲ SOLIDARUMAS

Stasės Gofensienės vado-
vaujama Martyno Jankaus
šaulių kuopa Brocktone su-
rinko ir pasiuntė 275 dole-
rius Vilniaus šaulių rinkti-
nės Montrealyje, Kanadoje
statomo žuvusiems dėl Lie-
tuvos laisvės paminklo fon-
dui. Į to paminklo statymą
atitinkamais įnašais įsijun-
gė taip pat Jono Vanagaičio
šaulių kuopa Bostone ir Dr.
Vincio Kudirkos šaulių kuop-
a Worcesteryje.

• PATRIA prekybos na-
muose, 794 E. 185 Street,
Clevelande, yra didelis pa-
sirinkimas vietinių ir im-
portuotų maisto produktų,
įvairių skanumynų, lietuviš-
kos juodos duonos, o dova-
nų skyriuje yra gintaro,
plokštelių, audinių, knygų ir
lietuviškų sveikinimo korte-
lių. Prašome atsilankyti. Te-
lefonas 531-6720.

- Lithuanian Credit Union
- Lietuvių kredito kooperatyvas

ĮSIKŪRĘS NUOSAVUOSE NAMUOSE

767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 481-6677

TAUPLYKITE IR SKOLINKITĖS

vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio
valstijoje.

DARBO VALANDOS: antradieniais, trečiadie-
niais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo
9:00-3:00 p. p., penktadieniais nuo 9:00-6:00 v. v.

SEKMADIENIAIS: nuo 11:00 iki 12:00 val. die-
nos, Dievo Motinos parapijos patalpose — 18022
Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119.

MOKAME AUKŠTESNIUS NUOŠIMČIUS UŽ:

- Taupymo sąskaitas
- Certifikatus
- I R A
- Čekių sąskaitą
- Pensijų čekių sąskaitą
(Direct Deposit acct.)

SKOLINAME GERIAU- SIOMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS:

- Asmeniniams reikalams
- Automobilių pirkimui
- Namų remontui
(Home equity)
- Namų pirkimui
(Mortgages)

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

Parduodame pinigines perlaidas (money orders), traveler's
cheques, priimame telefono, elektros, šildymo ir vandens
sąskaitas.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA FEDERALINĖS
VALDŽIOS APDRAUSTA IKI \$100,000

Mūsų tikslas — ne pelnas, bet sąžiningas
patarnavimas.

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams
pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių
ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00.

Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

• Valerija ir Aleksas Spirikaičiai, mirusio brolio ir svainio a. a. Marcelino Žitkaus atminimui pagerbti, vietoj gėlių, Dirvai paremti atsuntė 60 dol. Ačiū.

• Bronė Tamošaitienė, Euclid, Ohio, atnaujinama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 50 dol. Ačiū.

daro: draugininkė Aldona Miškinienė, pavaduotoja Jadvyga Dautienė, sekretorė Teresė Urbaitienė.

Draugininkės adresas: A. Miškinienė, 18203 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119. Tel. 486-8517.

PAIEŠKOMI ŠIE ASMENYS

Petro Podvoiskio, gyvenusio 2640 West 69 Street, Chicagoje, sūnus Jonas.

Pranas Grumuldės, gimęs 1922 m. Šiluvos apskr.

Palionė Stugienė, gimusi 1925 m.

Rašyti: V. Bacevičius, 17938 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119.

PASIKEITĖ VADOVYBĖ

Spalio 13 d. Dievo Motinos parapijos svatainėje įvyko židinių sueiga, kurios metu buvusi draugininkė Paulina Mašiotienė, vadovavusi 4 metus, pareigas perdavė Aldonai Miškinienėi.

Židinio valdybą dabar su-

A. A.

JONUI PLEČKAIČIUI

mirus, jo žmonai ONAI PLEČKAITIENEI, sūnui VLADUI PLEČKAIČIUI, šeimoms, giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

Čiurlionio Ansamblio

A. A.

MARCELINUI ŽITKUI

mirus, žmonai sesei AURELIJAI, seseriai VALERIJAI, broliui VYTUI Clevelande, seseriai LIUCIJAI ir ONAI bei broliams JULIUI ir DOMINIKUI Lietuvoje ir visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Clevelando Skautininkų Draugovė

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Juozas Stempužis, Tėvynės Garsų radijo programos vedėjas, apdovanojamas už visuomeninę veiklą, tautybių suruoštame pobūvyje. Plaketę įteikia Clevelando miesto meras George V. Voinovich ir buvęs meras Ralph Perk.

Tautybių Sąjūdis pagerbė Juozą Stempužį

Amerikos tautybių sąjūdis, įsteigtas Clevelande 1965 metais, jau bene ištisą dešimtmetį kiekvienų metų pabaigoje surengia pobūvį, kuriame pagerbia sąjūdžio veikliuosius narius.

Tautybių bendrosios organizacijos idėja labai sena. Jau 1950-1960 metų laikotarpyje miesto merai Anthony Celebreeze ir Ralph Locheris palaikė artimus ryšius su tautybių veikėjais, laikraščių redaktorais ir radiju. Demokratai įsteigė Kosmopolitinę lygą, kurios globoje tautybių žmonės galėjo reikštis politiniame procese.

Bet stipriausią bendrąjį tautybių sąjūdį 1965 metais sukonsolidavo tuo metu buvęs Cuyahogos apskrities kontrolierius, vėliau miesto meras, respublikonų veikėjas Ralph Perkas, pats būdamas čekų kilmės žmogus — 1965 metais jis formaliai inkorporavo Ohio valstijoje Amerikos tautybių sąjūdį, kurio steigėjų narių tarpe buvo Juozas Stempužis ir Raimundas Kudukis.

Sąjūdis, nors ir vadovaujamas respublikono Perko, jungė ir respublikonų ir demokratų veikėjus. Ilgainiui vietos politikoje sąjūdis tapo įtakingu veiksmu, aktyviai dalyvaudamas rinkimuose, tautybių mažumų gyvenime, tautybių žmonių įvedime į politines bei valdžios administracines pozicijas. Pavergtųjų tautų savaitės proga sąjūdis kasmet surengia viešą demonstraciją.

Praėjusių metų pabaigoje, gruodžio 19, Amerikos tautybių sąjūdis pagerbė tris sąjūdžio steigėjų grupės narius — vokiečių tarybos pirmininką Jack Wiewelį, lenkų kongreso Ohio apygardos veikėją Joseph Ptaką ir sąjūdžio vicepirmi-

ninką, programų komisijos narį Juozą Stempužį.

Pagerbimo pietūs įvyko garsiaame vokiečių Hofbrauhaus restorane dalyvaujant apie 300 tautybių veikėjų. Šventę pradėjo malda lietuvių Dievo Motinos parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, S. J. Sąjūdžio pirmininkas Ralph Perkas pasveikino tris gerbiamuosius narius, o jų veiklos apybraižas perskaitė sąjūdžio generalinė sekretorė Irene Morrow.

Ralph Perkas drauge su miesto meru George Voinovich įteikė dovanas — po stalinį laikrodį su visomis pasaulio laiko zonomis. Juozui Stempužiui ant laikrodžio buvo įgraviruota bronzos plokštelė su šiuo įrašu:

In recognition of JOSEPH STEMPUZIS for his exemplary leadership in the Lithuanian Community, His distinguished public service career, and His outstanding contributions to the growth and success of the Movement.
AMERICAN NATIONALITIES MOVEMENT.

Meras Voinovičius, sąjūdžio garbus narys, sveikindamas žymiuosius sąjūdžio narius, prisiminė lietuvių Dievo Motinos šventovės atnaujinimo iškilmes, kuriose jis dalyvavo, ir kvietė visus aplankyti lietuviškos parapijos šventovę ir pamatyti, kaip gražiai ji atnaujinta ir koki svarbų vaidmenį parapija atlieka lietuvių išlaikymui, o drauge su Lietuvių namais teikia tosios miesto dalies aplinkai stabilumą.

Šventėje taip pat dalyvavo JAV kongreso narė Mary Rose Oakar, pasveikinusi ir apdovanojusi žymiuosius sąjūdžio veikėjus JAV kongreso vardu.

Į šventę atvyko miesto, apskrities ir Ohio valstijos atstovai, dalyvavo ir lietuviai — Gražina ir Raimundas Kudukiai, Algis Rukšėnas, Romas Bublys, Vladas Bacevičius, Petras Milašius, estų ir latvių veikėjai, buvęs Juozo Stempužio radijo programos Baltijos aidai bendradarbiai.

Šventės iškilmes baigiant jautrų žodį tarė sąjūdžio steigėjų grupės labai veiklus narys čekas Vaclovas Hyvnar, ragindamas tautybes tvirtai sujungti jėgas ir 1988 metais į JAV senatą išrinkti tautybių nuoširdų bičiulį, suprantantį pavergtųjų tautų kovą, dabartinį miesto merą George Voinovičių. Clevelando tautybės, pamiršamos partinė politiką, praeityje sugebėjo sėkmingai apginti savo pozicijas. Gal būt, 1988 metai bus tolygiai sėkmingi. (d)

CLEVELANDO PARENGIMAI

• VASARIO 13 D. Pilėnų tunto tradicinis blynų balius.

• VASARIO 14 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventė. Rengia ALT Clevelando skyrius ir LB Clevelando apylinkė.

• VASARIO 21 D. 1988 m. Lietuvių Namų akcinių metų susirinkimas.

• VASARIO 28 D. Taupos kredito kooperatyvo narių metų susirinkimas.

• BALANDŽIO 9 D. Kultūrinių darželių draugijos koncertas.

• BALANDŽIO 16-17 D. Atitininkų šventė. Šeštadienį, balandžio 16 d. koncertas.

• BALANDŽIO 30 D., šeštadienį, Lietuviškos skautybės Fondo vakaras Lietuvių Namuose.

• SPALIO 8 D. Pabaltiečių vakaras. Rengia ALT, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

DIRVA

• Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese dalyvavo 39 iš JAV, 19 iš Kanados, 15 iš Australijos, 3 iš Didžiosios Britanijos, 6 iš Vakarų Vokietijos, po vieną iš Prancūzijos ir Švedijos. Iš Pietų Amerikos buvo 13. Tai yra 7 iš Argentinos, 5 iš Brazilijos ir 1 iš Kolumbijos.

Išrinkta nauja Pasaulio

lietuvių jaunimo sąjungos valdyba. Pirmininku Alvydas Saplys. Jis yra baigęs Toronto universitetą ir dirba kaip kompiuterių specialistas. Kiti valdybos nariai: Rita Rudaitytė, Mirga Šaltmieraitytė, Marytė Balaišytė, Daina Kalendraitė ir Monika Spūdaitė.

Naujoji Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdyba

A. A.

ANTANUI PLAUSINAIČIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo žmonai HALINAI, dukrai DAINAI, posūniui GINTARUI REKLAIČIUI su šeima ir visiems artimiesiems.

Aldona ir Klaus
P i n t s c h
Giedrė ir Jonas
S t a n k ū n a i

A. A.

MARCELINUI ŽITKUI

mirus, žmonai AURELIJAI BALAŠAITIENEI-ŽITKUVIENEI, šeimos nariams, velionies seseriai VALERIJAI, broliui VYTUI ir kitiems giminėms bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime.

Sandargų šeima
Florida

Mylimam vyrui

A. A.

MARCELINUI ŽITKUI

į Amžinąją Tėviškę išėjus, giliame liūdėsyje likusią Jo žmoną rašytoją, žurnalistę, mūsų mielą Kolegę AURELIJĄ BALAŠAITIENĘ-ŽITKUVIENĘ bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės šios nelaimės skausmu, drauge liūdėdami.

Juozė ir Jonas
D a u g ė l o s
Veronika ir Jurgis
J a n u š a i č i a i
Ona ir Andrius
M i r o n a i

Florida.

Miami lietuvių klube gruodžio 16 d. draugų ir gausių svečių buvo iškilmingai pagerbti visuomenininkai Kunigunda ir Kęstutis Kodaičiai 50 m. vedybų sukakties proga. Prie garbės stalo: klubo pirm. E. Jonušienė, kun. V. Andriuška, Kunigunda ir Kęstutis Kodaičiai, V. ir V. Gruzdžiai iš Clevelando ir E. Leonienė.

J. Garlos nuotr.

per ateinančius penkerius metus ketina daug dėmesio skirti į ryšių su Lietuvos jaunimu plėtojimą ir išeivijos jaunimo veiklos koordinavimą bei skatinimą.

• Prelatas Audrys J. Bačkis, Vatikano viešųjų bažnyčios reikalų tarybos pasekretorius, švenčių proga, buvo atvykęs keliom dienom į Washingtoną savo tėvų aplankyti.

Sausio 5 d. jis išvyko Romon.

• Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos valdyba praneša, kad dr. Antanas Butkus, jo paties 1987 m. rugsėjo 16 d. pareiškimu, iš ALT S-gos narių pasitraukė.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

G. Janušionis, Rochester 10.00
V. Grajauskas, Jeffersonville10.00
E. Ribokienė, Brockton .. 8.00
J. Kiaušas, Harrison..... 5.00
J. Griaužinis, Chicago ..10.00
J. Lušaitis, Voorhees 3.00
F. Lekutis, Fruitport 3.00
J. Rimkūnas, New Buffalo30.00
J. Lekas, Chicago10.00
A. Kairys, Chicago 3.00
S. Jonaitis, Granville 5.00
V. Banevičius, Westboro 15.00
Dr. A. Palaitis, Racine .. 3.00
J. Bendikas, Burlington .. 3.00
E. Gureckienė, Waterbury, a. a. savo vyro dipl. mišk. Mykolo Gurecko atminimui pagerbti ..100.00
R. Vaičaitis, W. Nyack 10.00
L. Petrikonienė, Juno Beach10.00
M. Žemaitis, Amsterdam 23.00
A. Azukas, Temple Hills 5.00
P. Matas, Cleveland 5.00
V. Palubinskas, Cleveland 3.00
O. Gailiūnas, Toronto .. 7.00
Z. Pajaujis, Mount Clemens10.00
A. Rakauskas, St. Petersburg 3.00
P. Rudėnas, Westfield .. 5.00
D. Sulmar, Springfield ..10.00
V. Gadliauskas, Ridgewood 5.00
St. Vanagūnas, Chicago ..13.00

K. Kaulinis, Philadelphia 13.00
Ign. Serapinas, Chicago 10.00
V. Rugienius, Livonia .. 8.00
V. Matonis, Philadelphia 10.00
J. Cukuras, Chicago 9.00
T. Jurcys, Palos Hills ..10.00
A. Kalvaitis, Ormond Beach10.00
S. Ulbinas, Niagara Falls 3.00
Dr. E. Pudėnas, Cleveland13.00
A. Dilba, Philadelphia ..13.00
P. Bielinis, Cleveland 5.00
E. Brazauskas, Wickliffe 3.00
J. Taoras, St. Petersburg 20.00
A. Acus, St. Petersburg .. 3.00
T. Sperauskas, Glen Cove 8.00
Z. Jursys, Great Neck .. 3.00
S. Leveckis, Edison 8.00
Br. Mozūras, St. Laurent 13.00
Br. Elsbergas, Surfside 10.00
J. Špakevičius, Westwood 3.00
Lietuvos krikščionybės 600 m. jubilėjaus komitetas Michigane ..20.00
M. Karečka, Woodhaven 8.00
Regina Peters, N. York 150.00
B. Kriпкаuskienė, Canton 3.00
A. Giedraitis, Santa Monica 3.00
V. Mažeika, Park Ridge 25.00
K. Bačauskas, Woodhaven 20.00
A. Stašaitis, Redford 6.00
Č. Šatkas, Kirtland33.00
Dr. A. Vaišnys, N. Haven 8.00
A. Drasutienė, Chicago .. 5.00
J. Augutis, Rockford 8.00
S. Šmaizys, St. Petersburg 5.00

L. Morkūnienė, Chicago 3.00
J. Ališauskas, Cicero 5.00
J. Agurskis, Omaha10.00
Dr. A. Kisieličius, Sidney 10.00
J. Širka, Oak Lawn 8.00
J. Lapinskas, Chicago .. 5.00
L. Garbačiauskas, Wasaga 5.95
P. Paliulis, Cambridge .. 5.00
J. Laucevičienė, Woodhaven10.00
R. Butkus, Euclid 5.00
Kun. J. Žvirblis, Grand Rapids50.00
Dr. A. Čepulis, Willoughby 8.00
J. Jurkus, Etobicoke30.00
A. Bludžius, Detroit23.00
J. Duncia, Newark 5.00
A. Misiūnas, Detroit10.00
Vl. Abramikas, Springfield 5.00
J. Grabauskas, Chicago .. 5.00
W. Diehl, Wickliffe 8.00
M. Taylor, Lafayette 3.00
A. Sandargienė, Ormond Beach 5.00
M. Selivončikas, Dorchester 8.00
P. Urbutis, Lighthouse ..10.00
K. Laukaitis, Hinsdale .. 3.00
S. Berkiel, Antrioch 8.00
K. Rimas, Chicago15.00
Vl. Bačėnas, Scarborough33.00
S. Petrulis, Chicago33.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

PADĖKA

A. A.

ANTANAS PLAUSINAITIS

mirė 1987 m. lapkričio mėn. 25 d. Chicagoje. Jo palaikai ilsisi Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame šv. mišias atnašavusiam kun. J. Vaišniui, mišių metu giedojusiom žemaitėm p. p. Stravinskienei, Underienei, Varaneckienei, jom akompanavusiam muz. K. Skaigiriui.

Dėkojame L.S.T. Korp! Neo-Lithuania kolegom, stovėjusiems garbės sargyboje, pirm. Vitui Pliopliui, pravedusiam atsisveikinimo apeigas: p. J. Žemaičiui, kalbėjusiam Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu.

Dėkojame artimiesiems draugams lankiusiems a. a. Antaną ligos metu ir visiems atėjusiems su juo atsisveikinti.

Dėkojame už puikias gėles, maldas; už žodžiu, laišku ir spaudoje pareikštas užuojautas.

ŽMONA, DUKTĖ IR POSŪNIS
SU ŠEIMA